

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Barbora Fialová

Evropský zatýkací rozkaz

Diplomová práce

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Evropský zatýkáací rozkaz vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 22.3. 2011

Barbora Fialová

Chtěla bych tímto poděkovat panu Doc. JUDr. Alexandru Nettovi, CSc. za metodickou pomoc, odborné vedení a výbornou spolupráci na zpracování této diplomové práce.

1. OBSAH

1.	OBSAH.....	4
2.	Seznam použitých zkratk.....	5
3.	Úvod.....	6
4.	Pojem a formy mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.....	8
5.	Evropský zatýkací rozkaz a extradice.....	11
5.1.	Vymezení pojmu evropský zatýkací rozkaz.....	11
5.2.	Extradice.....	13
5.2.1	Materiální extradiční právo.....	13
5.2.2	Formální extradiční právo.....	17
5.3.	Evropský zatýkací rozkaz jako zajišťovací prostředek.....	19
5.4.	Základní rozdíly mezi vydávacím a předávacím řízením.....	28
6.	Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu.....	35
6.1.	Implementace Rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu v České republice.....	40
6.2.	Rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Maria Pupino.....	41
7.	Nález Ústavního soudu o evropském zatýkacím rozkazu.....	44
7.1.	Problémy s implementací evropského zatýkacího rozkazu v České republice ...	44
7.2.	Přezkum ústavnosti implementovaných právních předpisů obecně.....	47
7.3.	Přezkum ústavnosti implementace evropského zatýkacího rozkazu Ústavním soudem České republiky (Pl. ÚS 66/04).....	49
8.	Evropský zatýkací rozkaz v praxi nebo-li vybraná česká i zahraniční soudní rozhodnutí o předávání.....	53
8.1.	Příklady aplikace evropského zatýkacího rozkazu v praxi.....	54
9.	Úvahy de lege lata a de lege ferenda.....	57
10.	Závěr.....	60
11.	Seznam použitých zdrojů.....	63
12.	Abstrakt.....	69
13.	Seznam klíčových slov - Keyword list.....	72

2. Seznam použitých zkratek

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EP	Evropský parlament
EU	Evropská unie
Eurojust	Evropská jednotka pro soudní spolupráci
ESD	Evropský soudní dvůr
EZR	Evropský zatýkací rozkaz
Instrukce MS	Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30.12. 2004
Interpol	Mezinárodní organizace kriminální policie
Listina	Listina základních práv a svobod
LS	Lisabonská smlouva
MS	Ministerstvo spravedlnosti
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
PS	Poslanecká sněmovna ČR
pr.	preambule
PÚT	polský Ústavní tribunál
RR	rámcové rozhodnutí (obecně)
RR o EZR	Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy EU
SIS	Schengenský informační systém
SVT	Společné vyšetřovací týmy
TČ	trestný čin
tr. řád	trestní řád
tr. zákon	trestní zákon
ÚS	Ústavní soud

3. Úvod

Evropský zatýkáací rozkaz je institut, který přináší převratné změny na poli mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Znamená nahrazení dosavadního systému vydávání (extradice) předáváním a aplikuje se jen mezi členskými státy EU, neboť ve vztazích k třetím státům zůstává zachován klasický systém extradice. Často bývá označován za základní krok vedoucí k dotvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v rámci EU. Stěžejní změny, které přináší jsou zejména zavedení zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech, povinnost vydávat vlastní státní příslušníky a ve stanovených případech upuštění od zásady oboustranné trestnosti. Celkově urychluje a zjednodušuje celou proceduru předávání na rozdíl od zdlouhavé a striktně formální extradice.

Tento institut jsem si zvolila jako téma mé diplomové práce především pro můj zájem o trestní právo a pro samotný evropský zatýkáací rozkaz. Považuji jej za velmi důležitý a radikální nástroj, se kterým se lze velmi často setkat v běžném životě prostřednictvím médií.

Co se týká vymezení práce, zaměřila jsem se především na právní úpravu v České republice, na reakce na implementaci Rámcového rozhodnutí o evropském zatýkáacím rozkazu, na dle mého názoru zásadní česká soudní rozhodnutí a v poslední kapitole se věnuji případům aplikace evropského zatýkáacího rozkazu v praxi na našem území. Samozřejmě probírám i stěžejní rozhodnutí Evropského soudního dvora na poli předávání a důležité rozhodnutí polského Ústavního tribunálu. Z časového hlediska se historii předávání, respektive potažmo extradici, věnuji pouze povrchově a zaměřuji se na ni až od roku 2002, kdy bylo přijato výše zmíněné rámcové rozhodnutí, v podstatě až do současnosti, kdy uvádím konkrétní příklady aplikace evropského zatýkáacího rozkazu.

K danému tématu bylo nejvíce napsáno a publikováno v době, kdy to bylo aktuální, tedy v roce 2002 v souvislosti s přijetím rámcového rozhodnutí a poté v roce 2004 v souvislosti s přistoupením ČR do EU a implementací daného rozhodnutí. Z toho důvodu vycházím nejvíce ze zdrojů kolem roku 2002 a 2004. Čerpala jsem jak z monografií, právních předpisů, judikatury vnitrostátní i zahraniční a nechybí ani zdroje internetové. Z monografií jsem vycházela jen co se týká všeobecných otázek, jako například obecně mezinárodní justiční spolupráce, pojem evropského zatýkáacího rozkazu... V případě stěžejních kapitol a otázek typu, zda by měl Ústavní soud přezkoumávat soulad implementačních právních aktů s českou ústavou, zda je vhodná forma rámcového rozhodnutí a podobně, jsem vycházela především z odborných časopisů (Trestněprávní revue, Právní rádce, Jurisprudence a další).

Internetové zdroje, především internetové stránky policie.cz, jsem využila pro konkrétní případy aplikace evropského zatýkacího rozkazu u nás.

Diplomovou práci jsem rozčlenila tím způsobem, abych se nejdříve zabývala obecnými otázkami jako pojem a formy mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, extradice, evropský zatýkací rozkaz a rozdíly mezi vydáváním (extradicí) a předáváním. Poté následují již konkrétnější a podrobnější kapitoly: Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu – jeho vymezení a implementace, nález Ústavního soudu o evropském zatýkacím rozkazu a obecně k přezkumu ústavnosti implementovaných právních předpisů a poslední kapitola Evropský zatýkací rozkaz v praxi (přehled případů aplikace evropského zatýkacího rozkazu v praxi).

V kapitolách od Rámcového rozhodnutí po Evropský zatýkací rozkaz v praxi se snažím zabývat nejdůležitějšími otázkami této problematiky, a to zda by nebyla lepší forma mezinárodní smlouvy než rámcového rozhodnutí, zda je na místě, aby ústavní soudy přezkoumávaly ústavnost implementovaných právních předpisů, nálezem Ústavního soudu o evropském zatýkacím rozkazu, stěžejními soudními rozhodnutími o předávání, konkrétními případy, kdy došlo k aplikaci evropského zatýkacího rozkazu a na samotný závěr uvádím několik úvah de lege ferenda.

Cílem práce je shrnout platnou právní úpravu evropského zatýkacího rozkazu, tedy předávání, rozdíly mezi předáváním a vydáváním a zda by nebyla lepší forma mezinárodní smlouvy než rámcového rozhodnutí a nakonec, zda je na místě přezkoumání ústavnosti implementovaných právních aktů ústavními soudy členských států.

4. Pojem a formy mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech

Před vymezením pojmu mezinárodní justiční spolupráce či pomoci v trestních věcech bychom nejprve měli definovat jurisdikci. Rozlišujeme dvojí jurisdikci, jurisdikci právo prosadit a vynucovat, tedy stanovit a vynucovat pravidla chování, která jsou závazná. Jurisdikce se dotýká mezinárodního i vnitrostátního práva, přičemž mezinárodní právo stanoví přípustné meze a vnitrostátní právo rozsah a způsob, kterým je jurisdikce uplatňována.¹

Velkou roli pro uplatňování práva konkrétního státu hrají tituly uznané mezinárodním právem. Tyto tituly jsou velmi důležité pro vyhnutí se konfliktu mezi státy, neboť může nastat situace, že se jurisdikce jednotlivých států mohou překrývat. Jeden stát bude chtít uplatnit vlastní jurisdikci a aplikovat své právo, druhý bude tvrdit, že by byla narušena jeho výsost, ať již personální nebo teritoriální. Asi nejznámějším titulem je státní území a princip teritoriality, kdy stát trestá jednání, která byla spáchána na jeho území a která on sám považuje za trestná. Rozlišuje se teritorialita objektivní a subjektivní, a to podle toho, kde nastalo jednání a následek, zda na území či mimo území daného státu. Dalšími principy, kromě již zmíněného principu teritoriality, jsou princip personality (aktivní a pasivní), ochrany státu, univerzality, vlajky či imatrikulace.

Nyní již přistupme k samotnému definování mezinárodní justiční spolupráce. „Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech vyjadřuje vzájemné vztahy komunikace spolupráce mezi tuzemskými státními orgány a orgány jiného státu v oblasti trestního práva².“ Zjednodušeně můžeme říci, že se jedná o institut, který se zabývá a upravuje justiční pomoc mezi jednotlivými státy. K této justiční pomoci dochází na základě podnětu, jímž je nejčastěji žádost, a proto se státy označují jako stát dožadující a dožádaný. Nabízí se otázka, co vlastně vedlo ke vzniku institutu mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Důvod lze pravděpodobně spatřovat v již definované jurisdikci, respektive v její mezeře. Přesněji řečeno v mezeře mezi jurisdikcí právo stanovit a vynucovat, neboť jurisdikce právo stanovit lze realizovat jen na vlastním státním území.³ Právě této mezery, nevýhody

---

¹ POLÁK, Přemysl. *Úprava mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v rámci Evropské unie s přihlédnutím k ochraně jejich finančních zájmů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2003. s.13.

² KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání. Praha: Linde, 2005. s.44.

³ POLÁK, Přemysl. *Úprava mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v rámci Evropské unie s přihlédnutím k ochraně jejich finančních zájmů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2003. s.15.

mohou zneužívat pachatelé, kteří se zpravidla dopustili nejzávažnějších trestných činů (dále jen TČ).

Právní úprava mezinárodní justiční spolupráce je jak mezinárodní, tak i vnitrostátní. V České republice (dále jen ČR) je tato problematika upravena v části čtvrté, hlavě XXV. trestního řádu (dále jen tr. řád) nazvané Právní styk s cizinou. Převážně je však upravena mezinárodními smlouvami. Jako příklad mezinárodní právní úpravy můžeme uvést Evropskou úmluvu o vydávání a dodatky k ní, Evropskou úmluvu o vzájemné pomoci v trestně právních věcech a Evropskou úmluvu o potlačování terorismu. Vztah mezi právní úpravou vnitrostátní a mezinárodní je upraven tr. řádem. Ustanovení §375 odst. 1 tr. řádu říká: Podle ustanovení této hlavy se postupuje jen tehdy, nestanoví-li vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je ČR vázána, jinak. Z čehož vyplývá, že vnitrostátní právní úprava je ve vztahu k mezinárodní subsidiární.

Formy právního styku můžeme rozlišit podle toho, který orgán vystupuje a jedná jménem daného státu – styk diplomatický, konzulární, meziministerský a přímý. V ČR je mezinárodní justiční spolupráce realizována prostřednictvím těchto orgánů: Nejvyššího státního zastupitelství, Ministerstva spravedlnosti a v některých případech Ministerstva zahraničních věcí.

Co se týká forem mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, není jednotný názor na jejich dělení či třídění. Přemysl Polák například rozeznává čtyři základní formy: extradici (vydávání), mezinárodní právní pomoc v trestních věcech v užším smyslu, převzetí trestního stíhání a uznání a výkon cizozemských trestních rozhodnutí.

Bohumil Pikna ve své publikaci Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu rozlišuje formy policejní a soudní spolupráce ve věcech trestních následovně:

- 1) společné vyšetřovací týmy (dále jen SVT) – Rada EU přijala právní úpravu k této problematice, a to Rámcové rozhodnutí o SVT v roce 2002. Výsledky STV je možno legálně použít v důkazním soudním řízení⁴.
- 2) Eurojust – Evropská jednotka pro soudní spolupráci, byla zřízena rozhodnutím Rady EU o zřízení Eurojustu v roce 2002.
- 3) evropský zatýkácí rozkaz (dále jen EZR) – byl přijat Rámcovým rozhodnutím Rady EU o EZR v roce 2002.

Základní dělení je na spolupráci v širším a užším slova smyslu. Mezinárodní justiční spolupráce nebo také právní pomoc v trestních věcech v širším slova smyslu „*lze*

---

⁴ PIKNA, Bohumil. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce). 4. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 349.

charakterizovat jako součinnost orgánů jednoho státu poskytovanou ve vztahu k trestnímu řízení vedenému před orgány druhého státu na jejich žádost⁵.“ Naproti tomu „mezinárodní právní pomoc v užším smyslu spočívá v provedení procesního úkonu pro účely trestního řízení vedeném v cizím státě⁶.“

Určité dělení, diferenciaci forem obsahuje i český tr. řád v jednotlivých ustanoveních XXV. hlavy:

Oddíl první: Obecná ustanovení

Oddíl druhý: Vydávání

Oddíl třetí: Zvláštní ustanovení pro předávání osob mezi členskými státy Evropské unie
na základě evropského zatýkacího rozkazu

Oddíl čtvrtý: Průvoz pro účely řízení v cizině

Oddíl pátý: Dožádání

Oddíl šestý: Převzetí a předávání trestních věcí

Oddíl sedmý: Výkon rozhodnutí ve vztahu k cizině

Oddíl osmý až desátý: Zvláštní ustanovení týkající se uznání a výkonu rozhodnutí...

---

⁵ POLÁK, Přemysl. *Úprava mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v rámci Evropské unie s přihlédnutím k ochraně jejich finančních zájmů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2003. s. 9.

⁶ POLÁK: *Úprava mezinárodní právní pomoci...*, s. 40- 41.

5. Evropský zatýkáací rozkaz a extradice

V rámci této kapitoly bych chtěla probrat dva stěžejní instituty – EZR a extradici. Je třeba si uvědomit, že EZR je v podstatě typ extradice, dělí se na dva typy; a to na extradici klasickou a na extradici mezi členskými státy EU na základě EZR.

Kromě vymezení obou pojmů, jejich charakteristických znaků a principů, jenž se při jejich aplikaci používají, bych především chtěla poukázat na jejich klady, zápory a hlavně rozdíly. A otázku formy, zda je lepší EZR ve formě RR nebo úprava extradice formou mezinárodní úmluvy, nechávám prozatím stranou a vyhrazuji jí prostor v další kapitole.

5.1. Vymezení pojmu evropský zatýkáací rozkaz

EZR znamenal zásadní změnu v otázce předávání pachatelů a spolupráce justičních orgánů členských států EU. Ale hlavní změnu, kterou přinesl, bylo, že předávání mezi justičními orgány v rámci EU nahradilo klasický systém extradice, vydávání. Došlo tím ke zjednodušení systému předávání na rozdíl od předchozího a zdlouhavého systému vydávání a také k odstranění složitostí a případného prodloužení způsobeného striktně formalizovanou procedurou.

Alespoň ve stručnosti k historii nejen EZR, ale obecně k problematice vydávání osob mezi členskými státy:

- Evropská úmluva o vydávání ze dne 13. prosince 1957 a její dodatkové protokoly z roku 1975 a 1978
- Evropská úmluva o potlačování terorismu ze dne 27. ledna 1977
- Dohoda mezi 12 členskými státy Evropských společenství ze dne 26. května 1989 o zjednodušení a modernizaci způsobů doručování žádostí o vydávání
- Úmluva ze dne 10. března 1995 o zjednodušeném postupu o vydávání mezi členskými státy EU
- Úmluva ze dne 27. září 1996 o vydávání mezi členskými státy EU
- hlava III kapitoly 4 Úmluvy ze dne 19. června 1990, kterou se provádí Schengenská dohoda ze dne 14. června 1985 o postupném zrušení kontrol na společných hranicích.

Výsledkem tohoto historického vývoje bylo přijetí Rámcového rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o EZR a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy (dále jen RR o EZR), které od 1. ledna 2004 nahradilo mezi členskými státy výše zmíněné mezinárodní úmluvy.

Důležitým časovým mezníkem je kromě roku 2002 i rok 1999. V říjnu roku 1999 se konalo zasedání Evropské rady v Tampere, které se výlučně věnovalo problémům týkajících se spolupráce členských států v trestních věcech. Nejdůležitějším požadavkem, který byl na zasedání zformulován, bylo zrušení formálního postupu vydávání (extradice) osob mezi členskými státy, poněvadž se po vynesení rozsudku vyhýbaly spravedlnosti, a také urychlit celou proceduru⁷.

RR o EZR je důležitým nástrojem trestního práva ohledně provádění zásady vzájemného uznávání. Právě na tuto zásadu poukázala Evropská rada při zasedání v Tampere jako na základní, úhelný kámen justiční spolupráce (odst. 6 Preambule RR o EZR).

Definici EZR nalezneme jak v RR o EZR, tak i v českém tr. řádu. Jednoduše jej můžeme definovat jako justiční rozhodnutí, individuální právní akt, zatykač v rámci EU.

Článek 1 RR o EZR obsahuje následující definici: Justiční (soudní) rozhodnutí, je rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání, výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

Ustanovení §404 odstavce 1 a 2 tr. řádu definuje EZR následovně: EZR se rozumí zatýkací rozkaz vydaný v souladu s předpisy Evropské unie. EZR může vydat justiční orgán členského státu (dále jen "vyžadující stát") proti osobě, která se zdržuje v jiném členském státě (dále jen "předávající stát"), je-li třeba vyžádat její předání za účelem trestního stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s omezením svobody,

a) je-li stíhána pro TČ, za který podle právních předpisů vyžadujícího státu může být odsouzena k trestu odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně dvanáct měsíců nebo jí může být uloženo ochranné opatření spojené s omezením svobody v délce nejméně dvanáct měsíců, nebo

b) byla-li odsouzena k trestu odnětí svobody v délce nejméně čtyř měsíců, anebo jí bylo uloženo ochranné opatření spojené s omezením svobody v délce nejméně čtyř měsíců.

Objevuje se i názor, že EZR je fikcí, jenž je omezena účelem, jemuž slouží, protože členské státy EU jsou nadále suverénní samostatné státy – jde o tzv. fikci státního území, které je jednotné⁸.

---

⁷ PIKNA, Bohumil. Moderní nástroje evropského práva v oblasti policejní a justiční spolupráce. Evropský zatýkací rozkaz. *Trestní právo*, 2004, č. 9, s. 8.

⁸ PIKNA, Bohumil. Moderní nástroje evropského práva v oblasti policejní a justiční spolupráce. Evropský zatýkací rozkaz. *Trestní právo*, 2004, č. 9, s. 8.

5.2. Extradice

Extradice neboli vydávání je jednou z nejtýpějších forem mezinárodní právní pomoci v trestních věcech. Je definována jako: „*institut, který umožňuje vydání pachatele TČ, který se nachází na území jednoho státu, státu jinému, eventuálně mezinárodnímu tribunálu, k trestnímu stíhání, k výkonu trestu nebo ochranného opatření spojeného s odnětím svobody*“.⁹ Z definice vyplývá, že při extradici dochází ke změně jurisdikce, tedy k přesunutí osoby z jurisdikce jednoho státu do jurisdikce druhého státu tím, že jeden stát vydá pachatele TČ státu druhému.

Cílem tohoto institutu je vyloučení možnosti, že pachatel TČ uprchne ze státu, kde TČ spáchal a uchýlí se na území jiného státu, aby se vyhnul spravedlnosti.

Stát, kde pachatel TČ spáchal a který žádá o jeho vydání, se nazývá dožadující stát či strana. Vždy se však nemusí jednat jen o stát, na jehož území byl TČ spáchán, může jít i o stát, jehož je pachatel občanem nebo stát, který byl činem dotčen, respektive jehož zájmy byly dotčeny. A stát, na jehož území pachatel uprchl a kde se nachází, je nazýván dožádaný stát či strana.

Právním základem pro vydání pachatele TČ jinému státu je mezinárodní smlouva. Pramenem extradičního práva jsou tedy především bilaterální a multilaterální mezinárodní smlouvy.

Z hlediska právní úpravy můžeme rozlišit extradiční právo materiální a formální. Materiální extradiční právo upravuje podmínky pro vydání pachatele a formální upravuje procesní otázky týkající se extradičního řízení.

U nás je extradice upravena v tr. řádu v hlavě XXV. Právní styk s cizinou (§383n.) a rovněž i v trestním zákoníku (§10 Vydání a předání občanů ČR).

Extradice se rozlišuje na dva typy, tzv. klasická extradice, která je upravena v ustanovení §391 a násl. tr. řádu a extradice mezi členskými státy EU na základě EZR, ustanovení §403 a násl. tr. řádu. V rámci této kapitoly se budeme věnovat pouze tzv. extradicí klasické.

5.2.1 Materiální extradiční právo

Jak již bylo jednou řečeno, extradiční právo materiální upravuje podmínky pro vydání pachatele. A podmínky tzv. klasické extradice jsou následující:

---

⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné, Obecná část, Zvláštní část*. 1.vydání dle nové právní úpravy účinné od 1.1.2010. Praha: Leges, s.72.

1. tzv. extradiční trestné činy

Extradici je možné uplatnit pouze pro tzv. extradiční TČ neboli TČ podléhající extradici. Pro vymezení těchto TČ jsou přípustné dvě metody. Enumerační metoda, používaná zpravidla v mezinárodních smlouvách staršího typu, vyjmenovává TČ, pro které je přípustné extradici použít, stanoví jejich výčet. A eliminační metoda, která stanoví takové TČ, které jsou z extradice vyloučeny. Zpravidla jde o méně závažné TČ. Důvod jejich vyloučení je jednoduchý, je jím neúčelnost. Dalšími vyloučenými ZČ jsou TČ politické, vojenské, fiskální a v některých odborných publikacích zmiňované i TČ tiskové. Zde je důvodem pro jejich vyloučení vázanost na zájmy konkrétního státu.

V současnosti a v nově uzavíraných mezinárodních smlouvách je používána zcela odlišná metoda. Kritériem je buď výše trestní sazby nebo hraje roli hraje již uložený trest. Toto kritérium je obsaženo i v ustanovení §392 odst. 1 českého tr. řádu: Vydání osoby do cizího státu je přípustné, jestliže skutek, pro který se vydání žádá, je podle trestního zákona ČR TČ a horní hranice trestu odnětí svobody, který je možné za tento TČ uložit podle trestního zákona ČR, je **nejméně jeden rok**. A odst. 2 téhož ustanovení pokračuje: Vydání osoby do cizího státu k výkonu již uloženého trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spočívajícího ve zbavení svobody pro trestný čin podle odstavce 1 je přípustné, jestliže uložený trest nebo ochranné opatření, které mají být vykonány, anebo jejich zbytek, činí **nejméně čtyři měsíce**.

De lege lata ve formě stanovení výše trestní sazby je výborná metoda pro vymezení extradičních TČ. A zvolená výše – nejméně jeden rok nebo nejméně čtyři měsíce – je dostačující, jelikož do ní lze zahrnout obrovské množství spáchaných TČ. Souhlasím s aplikací enumerační metody ve smlouvách staršího typu, tedy v době, kdy na rozdíl od dnešní moderní doby plně především nových technologií, nebylo takové množství rozličných TČ. Mám na mysli zejména počítačovou kriminalitu a podobně. V případě užití této metody by bylo neustále potřeba škálu extradičních TČ doplňovat, což by bylo nepraktické a zdlouhavé.

2. politické trestné činy

Státy nevydávají pachatele politických TČ. Tyto TČ jsou vyloučeny z extradice, protože patří mezi jednání, která jsou postihovaná vnitrostátní právní úpravou, jsou namířena na stávající politické poměry v daném státě a jejich cílem je zde dosáhnout určité politické změny. Daný stát taková jednání postihuje samostatně, protože jsou dotčeny jeho zájmy.

Důležitým zlomem v oblasti TČ politických byla tzv. Belgická atentátní klauzule z roku 1856, dle níž je možné vydání pachatele, který spáchal atentát na hlavu státu nebo členy jeho rodiny. Respektive, že tento útok není považován za politický TČ.

Bylo by zbytečné, kdyby politické TČ byly zařazeny do činů extradičních. O nejúčinnější potrestání se postará stát, jehož zájmy byly dotčeny a na jehož zemi byl spáchán.

3. stát zásadně nevydává své vlastní státní příslušníky

Tato zásada se uplatňuje ve státech kontinentální Evropy. Projevuje se zde jeden z principů trestního práva, a to princip aktivní personality. Ačkoli se občan dopustí trestného jednání v cizině, uplatní se jurisdikce domovského státu, tedy o potrestání se postará domovský stát. Stát sice nevydá vlastního státního příslušníka, ale ten se stejně nevyhne trestnímu stíhání nebo trestu. Tato zásada byla zřejmě zavedena z důvodu nedůvěry ve spravedlnost řízení ohledně cizího občana v cizím státě¹⁰. Ze zásady ovšem existují výjimky, jednou z nich je institut EZR, dále případy, kdy se k tomu stát zavázal.

V angloamericky zaměřených zemích není vydávání vlastních státních příslušníků vyloučeno. Tady se neuplatňuje princip personality, ale naopak teritoriality. Stát má právo stíhat a potrestat každého, kdo se na jeho státním území dopustí TČ.

De lege lata je tedy vyloučeno vydávání vlastních státních příslušníků. Sice existují jisté výjimky, ale ty dle mého názoru nejsou dostatečné. Jednou z výjimek je, že se stát k tomu zavázal. To je sice hezké, ale v praxi spíše výjimečné... silně pochybuji o tom, že pokud vydávání vlastních státních příslušníků není zakotveno obligatorně, tak že k tomu státy dobrovolně přistoupí. Myslím si, že pokud se k tomu stát může zavázat, tedy záleží jen na jeho vůli a není to obligatorní, tak by byl sám proti sobě, poněvadž by se v jeho státě zvedla vlna nevole.

Druhou výjimkou je institut EZR. Tady je třeba si uvědomit, že EZR se aplikuje jen mezi členskými státy EU a nikoli i ve vztahu k nečlenským státům, tedy státům třetím. V případě třetích zemí je to možné jen tehdy, když se k tomu stát zavázal a tím pádem se nastává problém popsany výše.

Z těchto důvodů jsem zastáncem, aby de lege ferenda bylo vydávání vlastních státních příslušníků v rámci extradice upraveno obligatorně. Tedy stejně jako u EZR, kdy stát je povinen vydat svého státního příslušníka.

---

¹⁰ KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání. Praha: Linde, 2005, s. 72.

4. oboustranná trestnost činu

Podmínka oboustranné trestnosti neboli nulla poena sine lege znamená, že čin musí být trestný podle práva obou států, jak podle práva státu dožadujícího, tak i dožádaného. Roli nehraje ani různé pojmenování TČ v obou státech, tedy formální stránka. Co se týká ČR, znamená to, že pachatel se musí dopustit takového jednání, které je podle trestního zákona ČR TČ a musí naplnit skutkovou podstatu daného TČ.

Pokud o vydání osoby bude současně žádat více států, tak o něm rozhodne dožádaná strana po přihlídnutí ke všem okolnostem (např.: závažnost a místo spáchání TČ, státní občanství osoby, datum žádosti...) dle čl. 17 Evropské úmluvy o vydávání.

Tuto podmínku není třeba komentovat, je to logické.

5. zásada vzájemnosti (reciprocity)

Vzájemnost neboli reciprocita vyvěrá z rovnosti států, kterou zakotvuje Charta OSN. Všeobecně je nepřipustné, aby dva státy v oblasti vzájemných styků jednaly nerovnoměrně, v našem případě, aby jeden stát pachatele TČ druhému státu vydal, avšak obráceně by to neplatilo. Tato zásada je typická především pro dvoustranné extradiční smlouvy. V případě, kdy k extradiční mezi dvěma státy dochází bez smluvního základu, dožadovaný stát po státu dožadujícím žádá jakousi záruku, že za stejné situace bude vůči němu postupovat stejně, tedy žádosti o vydání vyhoví (§376 tr. řádu).

Stejně jako u předchozí podmínky, je to logické. Jednoduše řečeno, jak se chováš ty ke mně, tak se budu chovat i já k tobě. Stát by byl sám proti sobě, kdyby pachatele vydal druhému státu, ale pokud by nastala obrácená situace, tak by to neplatilo.

6. zásada speciality

Upravena je v ustanovení §389 tr. řádu: Obviněný může být stíhán jen pro TČ, pro které byl vydán, ale existují určité výjimky (např.: obviněný se po svém propuštění z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody zdržuje na území ČR více než 45 dní, přestože jej mohl opustit, obviněný se v řízení o jeho vydání výslovně vzdal práva na uplatnění zásady speciality...)

Pokud již došlo k vydání pachatele a dodatečně se zjistí, že před vydáním se dopustil dalšího extradičního TČ, je třeba požádat stát, který pachatele vydal, o dodatečný souhlas.

7. nevydávání trestně neodpovědných osob

Ustanovení §393 odst. 1, písm. j) tr. řádu říká: Vydání osoby do cizího státu je nepřipustné, jestliže vyžádaná osoba nebyla za TČ podle právního řádu ČR v době jeho spáchání trestně odpovědná ... Není tedy přípustné vydávání osob mladších 15 let.

Platí to však i v případě, kdyby pachatelem byl mladistvý? Česká právní úprava definuje mladistvého jako osobu, která dovršila věk 15 let, ale nepřekročila věk 18 let. Tuto situaci bohužel neřeší ani vnitrostátní ani mezinárodní úprava. Z čehož plyne, že v takovém případě není vydání vyloučeno.

8. osoba se vydává státu příslušnému ke stíhání na základě jeho žádosti

V podstatě jde o dvě podmínky. První – osoba se vydává státu, jenž je příslušný ji stíhat. Nejpravděpodobněji to bude stát, na jehož území byl TČ spáchán či stát, jehož je pachatel občanem, tedy pachatelův domovský stát. Pokud by o vydání pachatele současně žádalo více států, platí podmínka, že přednost má stát, na jehož státním území byl TČ spáchán.

Druhá podmínka – vydání pachatele je možné na základě žádosti státu, stát musí o vydání pachatele požádat. Zpravidla to bude diplomatickým způsobem, který je užíván i v ČR, kde se tak děje prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí¹¹.

9. omezení možnosti vydání pachatele

Český tr. řád (§393 odst. 1 písm. g)) a současně i některé smlouvy upravující extradici omezují možnost vydání pachatele TČ za podmínky, že pachatel spáchal TČ na státním území dožádaného státu. Je to proto, že dožádaný stát v takovém případě uplatní svou vlastní jurisdikci.

5.2.2 Formální extradiční právo

Formální extradiční právo upravuje procesní otázky extradičního řízení. Vydávací neboli extradiční řízení můžeme dělit do několika systémů:

- a) systém správní – pravomoc mají orgány státní správy a nikoli soud
- b) systém soudní – pravomoc rozhodovat náleží soudu a orgány státní správy pouze vykonávají jeho rozhodnutí

---

¹¹ JELÍNEK, Jirí a kol. *Trestní právo hmotné, Obecná část, Zvláštní část*. 1.vydání dle nové právní úpravy účinné od 1.1.2010. Praha: Leges, s.75.

c) systém smíšený – rozhoduje jak soud, tak i orgány státní správy, tento systém je uplatňován v ČR, o vydání rozhoduje jak soud, tak i Ministerstvo spravedlnosti.

V rámci jednoho extradičního řízení vždy probíhají dvě řízení, jedno ve státě dožadujícím - řízení o vyžádání z ciziny a druhé ve státě dožádaném – řízení o vydání do ciziny. V českém tr. řádu je řízení o vyžádání z ciziny upraveno v ustanoveních §383 až §390 a řízení o vydání do ciziny v ustanoveních §391 až §402.

Nyní alespoň základní informace:

A) Řízení o vyžádání z ciziny - Předpokladem pro vyžádání osoby z ciziny je mezinárodní zatýkácí rozkaz (opatřený úředním překladem), který vydá předseda senátu nebo soudce příslušného soudu a v přípravném řízení tak učiní na návrh státního zástupce (§384 odst. 1 tr. řádu). Podmínkou pro vydání tohoto rozkazu je, že se obviněný zdržuje v cizím státě nebo je důvodné podezření, že se tam zdržuje a je třeba jej vyžádat (stejně ustanovení tr. řádu). A orgán, jenž je oprávněný vyžádat obviněného z cizího státu je Ministerstvo spravedlnosti (dále jen MS), které tak činí na žádost toho soudu, který mezinárodní zatýkácí rozkaz vydal (§383 odst. 1 tr. řádu). Co je to vlastně mezinárodní zatýkácí rozkaz? „*Mezinárodní zatýkácí rozkaz je rozhodnutím sui generis, soud jej nevydává jako usnesení, ale jako samostatný písemně vyhotovený dokument*¹².“

B) Řízení o vydání do ciziny - Řízení o vydání do ciziny je řízení, ve kterém má konkrétně ČR zcela opačné postavení než v řízení předešlém, nachází se v postavení dožádaného státu. Vydávací řízení se člení do několika fází, ve kterých vystupují různé státní orgány. Fáze můžeme rozdělit následovně: předběžné šetření, kde vystupuje státní zástupce, rozhodování soudu o přípustnosti vydání a nakonec rozhoduje ministr spravedlnosti o povolení vydání. Řízení je zahájeno tím, že cizí stát doručí žádost o vydání buď MS nebo Nejvyššímu státnímu zastupitelství (dále jen NSZ) dle §391 odst. 1 tr. řádu.

Vydávání je v ČR de lege lata založeno na již zmíněném smíšeném systému, tedy zapojení jak soudních orgánů, tak i orgánů státní správy. Tím, že rozhodování je svěřeno více než jednomu orgánu, je proces vydávání zbytečně složitý, formální a především časově náročný. De lege ferenda by bylo výhodnější, jak po stránce formální i časové, kdyby byl celý proces rozhodování o vydání pachatele svěřen pouze jediné instituci.

Pokud hovoříme o procesní stránce vydávání, je na místě připomenout, že na rozdíl od předávání na základě EZR nejsou u extradice stanoveny lhůty pro vydání rozhodnutí o vydání

---

¹² MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 1054.

pachatele. De lege ferenda by bylo na místě stanovit přiměřené lhůty, které budou dostačující pro vydání rozhodnutí. Dalším nedostatkem úpravy vydávání v trestním řádu je, že nejsou žádným způsobem určena nějaká pravidla, dle kterých by měl ministr spravedlnosti postupovat a rovněž možnost přezkoumat rozhodnutí o povolení vydání¹³.

Poslední, na co bych chtěla ještě poukázat, je vydávání a lidská práva, která jsou mnohdy opomíjena. V této problematice mě zaujal článek od F. Valeše o Vydávání cizinců k trestnímu řízení (extradice) a lidských právech, v němž autor říká: „*soudy nemohou posuzovat extradiční věci pouze z hlediska přípustnosti ve smyslu § 393 tr. řádu, nýbrž též (resp. primárně) z hlediska případného rozporu extradiční věci se základními principy, na nichž je založena Česká republika, a to ve smyslu § 377 trestního řádu*¹⁴.“ A poukazuje na rozhodnutí ÚS (spis. zn. III. ÚS 534/06): I přes imperativ maximální rychlosti a ochoty při plnění mezinárodních závazků, a přes relativně úzce vymezený předmět vydávacího řízení (§ 391 a násl. tr. ř.) musí soudy respektovat záruky spravedlivého procesu, obsažené v Listině a Úmluvě. Ohledně případné kolize závazků z mezinárodních smluv s ústavně právními kautelami ochrany základních práv a svobod Ústavní soud odkazuje na svá dřívější rozhodnutí, v nichž konstatoval, že ochrana základních práv musí vždy převážet. Vydání není přípustné, pokud by jeho provedení kolidovalo s ústavními předpisy a se závazky z mezinárodních smluv o ochraně lidských práv a základních svobod.

Tedy při vydávání osob je třeba brát zřetel nejen na samotnou přípustnost vydání, ale především na lidská práva a celkově základní principy, na nichž je založena naše republika.

Jedna zajímavost na závěr, v České republice je dle statistických údajů ročně vydáno asi 100 osob.

5.3. Evropský zatýkací rozkaz jako zajišťovací prostředek

„*EZR je rozhodnutím, které spočívá na zásadě vzájemného uznávání soudních rozhodnutí, umožňuje výjimku ze zásady oboustranné trestnosti, dále výjimku ze zásady nevydávání státních občanů (tedy zásah do státní jurisdikce a svrchovanosti) a znamená ustoupení od zásady speciality a od výhrady politického cíle spáchání TČ. Jeho fungování je založeno především na vysokém stupni důvěry v právní řády členských zemí*¹⁵.“

¹³ VALEŠ, František. *Vydávání cizinců k trestnímu řízení (extradice) a lidská práva* [online]. helcom.cz, 2007 [cit. 17. prosince 2010]. Dostupné na < <http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2008030404> >.

¹⁴ VALEŠ, František. *Vydávání cizinců k trestnímu řízení (extradice) a lidská práva* [online]. helcom.cz, 2007 [cit. 17. prosince 2010]. Dostupné na < <http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2008030404> >.

¹⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009.

Bývá považován za základní krok, jenž vede k vytvoření či respektive dotvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v rámci EU¹⁶.

Byl stanoven RR o EZR, které bylo přijato Radou EU dne 13. června 2002. Toto RR není právní předpis evropského práva, který by byl přímo aplikovatelný, což znamená, že členský stát jej musí transponovat do svého vnitrostátního práva (o tom podrobněji v samostatné kapitole). RR o EZR ve své preambuli hovoří o EZR jako o prvním konkrétním opatření v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání. Toto RR nahradilo dosavadní systém extradice mezi členskými státy EU a zavedlo předávání na místo původního vydávání. EZR je však možné použít pouze ve vztazích mezi členskými státy EU, co se týká vztahů ke třetím státům, tedy státům mimo EU, zde je zachována původní úprava extradice.

I když RR o EZR přináší převratné změny, stále se uplatňuje zásada reciprocit neboli vzájemnosti. V praxi to znamená, že například ČR předá českého státního příslušníka jinému členskému státu EU pouze za podmínky, že tento stát by se zachoval vůči ČR stejně (§403 odst. 2 tr. řádu). Největším přínosem EZR je především rychlost a neformálnost řízení.

Principy EZR

EZR je založen na principech, z nichž vychází a které můžeme vyvodit ze samotné preambule (dále jen pr.) RR. Jedním z nejdůležitějších principů je princip vzájemné důvěry. Odst. 10 pr. zmiňuje, že mechanismus EZR je založen na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy. Má se na mysli především důvěra ohledně fungování systému justice v jednotlivých členských státech.

Dále princip vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech (odst. 6 pr.). Tradiční vztahy spolupráce, které až dosud převládaly mezi jednotlivými členskými státy, by měly být nahrazeny systémem volného pohybu soudních rozhodnutí ve věcech trestních (odst. 5).

V těchto dvou právě zmíněných principech – vzájemné důvěry a uznávání soudních rozhodnutí – je vyjádřen princip známý již z extradice – reciprocita. Reciprocitu můžeme nalézt v čl. 4 odst. 7 RR o EZR, který hovoří o možnosti odmítnutí výkonu EZR. Vykonávající justiční orgán může odmítnout výkon EZR, pokud se týká TČ, jenž byl spáchán mimo území toho členského státu, který EZR vydal a právo vykonávajícího členského státu

---

s. 1016.

¹⁶ PIKNA, Bohumil. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce). 4. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 342.

neumožňuje stíhání za stejné TČ, pokud byly spáchány mimo jeho území. To znamená, že pokud by nastala obrácená situace, vykonávající členský stát by EZR nemohl vydat, neboť by mu chyběla vlastní jurisdikce.

Princip justiční kontroly, který vyplývá z odst. 8 pr. - rozhodnutí o výkonu EZR, musí podléhat dostatečné kontrole, což znamená, že justiční orgán členského státu, ve kterém byla vyžádaná osoba zatčena, bude muset přijmout rozhodnutí o jejím předání. A úloha ústředních orgánů při výkonu EZR musí být omezena na praktickou a správní pomoc (odst. 9 pr.).

Neopomenutelným principem je samozřejmě ochrana lidských práv (odst. 12 a 13 pr.). RR o EZR ctí základní práva a zachovává zásady zakotvené v čl. 6 Smlouvy o EU, kterými jsou hlavně zásada svobody, demokracie, právního státu a respektování lidských práv a základních svobod. Ochrana lidských práv se projevuje i v oblasti procesní, především v právu osoby na obhájce, ve stanovení lhůt pro předání osoby... S tím souvisí i odst. 13 pr. - Nikdo by neměl být odsunut, vyhoštěn ani vydán do státu, ve kterém existuje vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Nesmíme opomenout ani odst. 12 - Nic v tomto RR nelze vykládat tak, že zakazuje odmítnout předání osoby, na kterou byl vydán EZR, existují-li na základě objektivních skutečností důvody domnívat se, že uvedený zatýkácí rozkaz byl vydán za účelem stíhání nebo potrestání této osoby na základě jejího pohlaví, rasy, náboženství, etnického původu, státní příslušnosti, jazyka, politického přesvědčení nebo sexuální orientace nebo že by postavení této osoby mohlo být pro některý z těchto důvodů zhoršeno. Poslední princip je uveden v odstavci 14 pr., je jím ochrana osobních údajů.

Rozsah použití EZR

Ustanovení tr. řádu upravující EZR nazvaná Zvláštní ustanovení pro předávání osob mezi členskými státy EU na základě EZR (§403 - §422) se aplikují na TČ, které byly spáchány od 1.11. 2004, a to jen na ty činy, za které je možno uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření s horní hranicí nejméně 1 rok nebo pokud je hledaná osoba již odsouzena nebo jí bylo uloženo ochranné opatření v délce nejméně 4 měsíců (§404 odst. 2 tr. řádu). Na TČ spáchané před 1.11. 2004 se použije ustanovení tr. řádu upravující vydávání (extradici) a příslušné mezinárodní smlouvy o vydávání (§6 odst. 1 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30.12. 2004).

Důležitou skutečností pro aplikaci EZR je, že hledanou osobu je možno vyžádat k předání jen z metropolitních území členských států EU (§6 odst. 4 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30.12. 2004 – viz dále jen Instrukce MS). Tato podmínka pro předání vznikla „na základě

prohlášení jednotlivých členských států učiněných Radě EU, tzn. že není možné použít řízení o EZR např. na území Nizozemských Antil a Aruby)¹⁷“. Ve vztahu k územím, za jejichž zahraniční vztahy jednotlivé členské státy odpovídají (zámořská a závislá území), se uplatní postup dle příslušných mezinárodních smluv o vydávání nebo postup bez smluvního základu dle ustanovení trestního řádu ČR (§6 odst. 4 Instrukce MS).

Pro účely aplikace EZR je třeba zmínit zvláštní ustanovení týkající se Rakouska, upravená v ustanovení §7 Instrukce MS. Do 31.12. 2008 platilo, že Rakouská republika nebude předávat své občany na základě EZR bez jejich vlastního souhlasu, tzn. že ČR mohla do stejného data na základě reciprocit předávat vlastní státní příslušníky taktéž pouze s jejich souhlasem. A od 1.1. 2009 platí, že Rakousko bude předávat své vlastní občany na základě EZR, kromě případů, kdy je žádáno o předání rakouského občana k výkonu trestu nebo pro TČ podléhající pravomoci rakouských orgánů nebo pro TČ spáchané mimo území vyžadujícího členského státu.

Předpoklady pro vydání EZR

Tr. řád v ustanovení §405 odst. 2 písm. c) vyjmenovává, co je předpokladem pro vydání EZR:

- 1) vykonatelný rozsudek
- 2) příkaz k zatčení dle §69 tr. řádu
- 3) mezinárodní zatýkácí rozkaz dle §384 tr. řádu
- 4) jiné vykonatelné rozhodnutí mající též účinek (např. usnesení)

Za situace, kdy není místo pobytu obviněného v cizině známo, je vhodné vydat současně s EZR rovněž mezinárodní zatýkácí rozkaz, aby tak bylo možno vyhlásit pátrání po obviněném i mimo území členských států (§9 Instrukce MS).

EZR není přímo vykonatelné soudní rozhodnutí, nelze ho přímo vykonat na území jiného členského státu. To znamená, že například nelze nikoho zatknout pouze na základě EZR, ale je třeba vydání rozhodnutí příslušných vnitrostátních orgánů. Justiční orgán toho členského státu, v němž byla hledaná osoba zatčena, je vždy povinen přijmout rozhodnutí o jejím předání. Co se týká samotného předání, o něm rozhodne po skončeném předběžném šetření na návrh státního zástupce na veřejném zasedání příslušný soud (§411 odst. 1 tr. řádu)

---

¹⁷ KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkácí rozkaz. In Aktuální otázky europeizace trestního práva. *Karolinum*, 2002, č. 2, s. 95.

Náležitosti EZR

Obsahové a formální náležitosti EZR jsou upraveny RR o EZR v čl. 8 odst. 1 a 2 a tr. řádem v ustanovení §405 odst. 2 a 3. RR o EZR tyto náležitosti upravuje formulářem, který je jeho přílohou. EZR musí tedy obsahovat následující údaje:

- a) totožnost a státní příslušnost vyžádané osoby – jméno, příjmení obviněného, další osobní údaje umožňující jeho identifikaci, jeho popis a případně fotografii a otisky prstů
- b) název, adresu, číslo telefonu a faxu a e-mailovou adresu vystavujícího justičního orgánu
- c) údaj o tom, zda existuje vykonatelný rozsudek, zatýkácí rozkaz nebo jiné vykonatelné soudní rozhodnutí se stejným účinkem v oblasti působnosti článků 1 a 2 RR o EZR
- d) povahu a právní kvalifikaci TČ, zejména s ohledem na článek 2 RR o EZR – tedy zákonné pojmenování TČ s doslovným zněním příslušných zákonných ustanovení, včetně stanovené trestní sazby pro daný TČ dle právních předpisů vyžadujícího členského státu
- e) popis okolností, za kterých byl TČ spáchán, včetně doby, místa a míry účasti vyžádané osoby na trestném činu – vylíčení skutkového děje
- f) uložený trest, existuje-li pravomocný rozsudek, nebo stanovené trestní sazby pro daný TČ podle práva vystavujícího členského státu
- g) pokud možno, jiné následky TČ
- h) ustanovení o promlčení a dále popis skutků ovlivňujících plynutí promlčecí doby, pokud od spáchání TČ do vydání EZR uplynula doba více jak 3 roky.

Kromě výše uvedených náležitostí musí být EZR rovněž přeložen do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků vykonávajícího členského státu, tedy státu dožádaného. A každý členský stát může při přijetí tohoto RR nebo kdykoli poté uvést v prohlášení, které uloží u generálního sekretariátu Rady, že přijme překlad do jednoho nebo více jiných úředních jazyků orgánů EU. Jednoduše řečeno, členské státy v prohlášení uvedou, že hodlají akceptovat i překlad do jednoho či více úředních jazyků orgánů EU.

Pokud není v době vydání EZR známo místo pobytu obviněného, soud opatří EZR překladem do angličtiny (§11 odst. 1 Instrukce MS).

Pokud jde o vyžádání odsouzeného k výkonu trestu odnětí svobody, musí EZR obsahovat ještě další údaje. Těmi jsou: kterým soudem a k jakému trestu byl odsouzen, jakým způsobem byla zajištěna práva obhajoby obviněného v řízení za podmínky, že rozsudek byl vydán v řízení proti uprchlému nebo v jeho nepřítomnosti a dále ustanovení o promlčení a popis úkonů ovlivňujících plynutí promlčecí doby, pokud od právní moci rozsudku do vydání EZR uplynula doba více jak 5 let (§405 odst. 3 tr. řádu).

Poslední skutečností je označení, že jde o TČ uvedený v ustanovení §412 tr. řádu (výjimky ze zásady oboustranné trestnosti). Soud je povinen tuto skutečnost na EZR vyznačit za podmínky, že některý z TČ, pro které je předání vyžadováno, spadá pod tyto TČ.

Doručení EZR

Dle mého názoru je na místě zmínit některé instituty související s EZR. Mezi ně patří Schengenský informační systém (SIS), Evropská soudní síť, Interpol a Evropská jednotka pro soudní spolupráci (Eurojust).

Schengenský informační systém (SIS) - justiční orgán státu požadujícího předání osoby může učinit záznam v SIS. Pořízení takového záznamu je rovnocenné EZR až do doby, dokud vykonávající justiční orgán neobdrží v řádné a náležité formě originál (čl.9 odst. 2 a 3 RR o EZR, §404 a) tr. řádu). Je třeba říci, že pokud je známo místo pobytu vyžádané osoby, vystavující justiční orgán může doručit EZR přímo vykonávajícímu justičnímu orgánu (čl. 9 odst. 1 RR o EZR).

Další možností pro doručení EZR je využití Evropské soudní sítě. Čl. 10, odst. 2 RR o EZR výslovně říká: Přeje-li si to vystavující justiční orgán, lze doručení provést prostřednictvím bezpečného telekomunikačního systému Evropské soudní sítě. Tato síť byla zřízena dne 29. června 1998. Na to navazuje odst. 3 téhož článku hovořící o využití Interpolu (Mezinárodní organizace kriminální policie) pro doručení EZR. Interpolu lze využít za podmínky, že nelze použít služeb SIS a vystavující justiční orgán požádá prostřednictvím něho o doručení.

Poslední je Evropská jednotka pro soudní spolupráci (Eurojust). Eurojust je důležitý hlavně při výkonu EZR. Soudní orgány jednotlivých zemí s ním spolupracují především při vykonávání EZR. Stručně k Eurojustu: jedná se o orgán EU, byl vytvořen pro účely mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech mezi členskými státy EU, především pro zvýšení její efektivity. Sídlí v Haagu a tvoří jej národní členové, jedná se hlavně o soudce, státní zástupce popřípadě úředníky policie. Naším reprezentantem je Pavel Zeman a je zástupcem Nejvyššího státního zastupitelství v Eurojustu.

RR spolu s doručováním, respektive se samotným předáváním osob řeší „i předávání věcí sloužících jako důkaz, ale i věci získaných trestnou činností¹⁸“.

---

¹⁸ DLOUHÝ, Michal. Evropský zatýkácí rozkaz. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. XLVII., č. 3, s. 59.

De lege lata je doručování upraveno poměrně podrobně. Velkou výhodou je množství prostředků, které lze pro doručení EZR použít a otevřenost novým způsobům a technologiím – viz SIS.

Důvody pro odmítnutí výkonu EZR

Obecně platí, že členské státy mají ohledně výkonu EZR povinnost. Respektive mají povinnost EZR vykonat a to na základě jedné z jeho zásad – zásady vzájemného uznávání.

RR tuto povinnost prolomuje, konkrétně v čl. 3 a 4. Stanovuje totiž důvody, pro které je výkon EZR povinné (obligatorní) a možné (fakultativní) odmítnout.

1. Obligatoční důvody pro nevykonání EZR (čl. 3 RR):

a) amnestie – na TČ se vztahuje ve vykonávajícím členském státě amnestie za podmínky, že tento stát byl příslušný ke stíhání tohoto TČ dle svého vlastního trestního práva;

b) dodržení zásady ne bis in idem (pravomocný rozsudek a výkon uloženého trestu) – vykonávající justiční orgán má informace, že vyžádaná osoba byla pravomocně odsouzená za stejný TČ členským státem ze předpokladu, že v případě odsouzení byl trest vykonán, právě je vykonáván nebo dle práva členského státu, ve kterém byl rozsudek vyneseno, ho již nelze vykonat;

c) nedostatek trestní odpovědnosti vzhledem k věku osoby – osoba, na niž byl EZR vydán není dle práva vykonávajícího státu vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které je EZR vydán.

2. Fakultativní důvody pro nevykonání EZR (čl. 4 RR):

Abych zbytečně neparafrazovala celý čl. 4 RR, uvádím důvody jen demonstrativně:

a) pokud je osoba ve vykonávajícím členském státě stíhána za stejný čin, jako je TČ, pro něhož byl EZR vydán;

c) pokud justiční orgány vykonávajícího členského státu rozhodly buď nezačít trestní stíhání kvůli TČ, pro který byl EZR vydán, nebo zastavit takové řízení...;

d) jsou-li trestní stíhání vyžádané osoby nebo výkon trestu podle práva vykonávajícího členského státu promlčeny a jednání spadá do pravomoci tohoto členského státu na základě jeho vlastního trestního práva;

atd.

Kromě důvodů pro nevykonání, EZR obsahuje v čl. 5 RR o EZR i záruky, které musí v určitých případech poskytnout vystavující členský stát.

Výkon EZR vykonávajícím justičním orgánem může podle práva vykonávajícího členského státu podléhat určitým podmínkám. Například v případě, že EZR byl vydán za účelem výkonu trestu, který byl uložen rozhodnutím vynesným v nepřítomnosti osoby a dotyčná osoba nebyla ani informována o konání jednání. V takové situaci je možno osobu předat za podmínky, že vystavující justiční orgán poskytne záruku, že dotyčná osoba bude mít možnost požádat o obnovu řízení a bude moci být přítomna....

Práva vyžádané neboli hledané osoby

RR o EZR stanovuje hledané osobě určitá práva, která je členský stát povinen v souladu se svými vnitrostátními předpisy zajistit. Jsou obsažena jednak v RR o EZR, tak i v českém tr. řádu. Tato práva můžeme dělit dle toho, čeho se týkají či co upravují, například právo na tlumočnicka, na obhajobu, informace apod. Většina autorů aplikuje právě toto členění. Mě spíše zaujalo dělení, které ve svém článku v Trestněprávním revue použila státní zástupkyně Vrchního zastupitelství v Praze, ta práva dělí do tří oblastí:

- a) zajištění práv, která má osoba dotčená EZR, v procesu rozhodování o předání
- b) zajištění práv předávané osoby v souvislosti s omezením její osobní svobody v řízení o předání
- c) zjištění práv předávané osoby v souvislosti s vyjádřením jejího souhlasu s předáním a vzdáním se práva na uplatnění principu speciality¹⁹.

Nyní k jednotlivým právům:

ad a) Osoba má především právo být informována o obsahu EZR zakotvené v čl. 11 odst. 1 RR o EZR - Je-li vyžádaná osoba zatčena, vykonávající justiční orgán ji v souladu se svým vnitrostátním právem informuje o evropském zatýkacím rozkazu a jeho obsahu.

Dalšími nezbytnými právy jsou právo na obhájce a tlumočnicka upravené v čl. 11 odst. 2 RR o EZR - Vyžádaná osoba, která je zatčena za účelem výkonu EZR, má v souladu s vnitrostátním právem vykonávajícího členského státu právo na právního zástupce a tlumočnicka. Situace předávání je rovněž řazena mezi případy nutné obhajoby upravené v ustanovení §36 odst. 4 písm. d) a e) tr. řádu. Asi nejdůležitějším důvodem, proč je předávání řazeno mezi důvody nutné obhajoby, je omezení osobní svobody, k němuž při předávacím řízení dochází.

---

¹⁹ NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). Trestněprávní revue, 2003, roč. II., č. 4, s. 104.

Právo na tlumočníka. Majoritní většinu předávaných osob budou tvořit cizinci, kteří nebudou vůbec ovládat český jazyk. Tyto osoby mají tedy právo na tlumočníka, který s nimi bude přítomen celé předávací řízení, aby zajistil ústní komunikaci. Tlumočnick je v českém tr. řádu upraven v ustanovení §2 odst. 14 a §28. Právo na tlumočníka je subjektivním právem každé osoby, která je vyslýchána orgány činnými v trestním řízení, přičemž těmto orgánům není dáno oprávnění, aby znalost českého jazyka u těchto osob přezkoumávali²⁰.

S právem na tlumočníka souvisí i úřední překlady u stanovených písemností. Trestní řád demonstrativně hovoří o obžalobě, rozsudku, usnesení o zahájení trestního stíhání apod. (§28 odst. 2 tr. řádu). Mezi povinnými úředními překlady není zařazeno dosti důležité usnesení, a to usnesení soudu o předání osoby na základě EZR²¹.

Mezi předposlední práva v rámci bodu a) lze zařadit právo osoby na výslech a v podstatě i právo, aby příslušný orgán rozhodl o jejím předání ve stanovených lhůtách.

Zprvé právo na vyslechnutí osoby. Čl. 14 RR o EZR - Nesouhlasí-li zatčená osoba se svým předáním dle č. 13, má právo být vyslechnuta vykonávajícím justičním orgánem v souladu s právem vykonávajícího členského státu. Výslech bude proveden pouze v případě, kdy osoba se svým předáním nesouhlasí. Za situace, že souhlasí, výslech proveden nebude a osoba bude předána jen s protokolem, jenž bude obsahovat její prohlášení²².

Zadruhé právo na vydání rozhodnutí o předání ve stanovených lhůtách (čl. 15 odst. 1 RR o EZR).

A posledním právem je právo osoby na respektování zásady ne bis in idem. Zásada ne bis in idem představuje překážku předání a je důvodem pro zamítnutí předání soudem (§411 odst. 6 písm. c) a d) tr. řádu).

ad b) Tento bod se týká omezení osobní svobody předávané osoby. RR o EZR v čl. 12 stanoví - Při zatčení osoby na základě EZR rozhodne v souladu s právem vykonávajícího členského státu vykonávající justiční orgán o tom, zda by měla být vyžádaná osoba ponechána ve vazbě. Osoba může být kdykoli prozatím propuštěna z vazby, ale jen za podmínky přijetí nezbytných opatření zamezujících jejímu útěku.

---

²⁰ KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkací rozkaz. In Aktuální otázky europeizace trestního práva. *Karolinum*, 2002, č. 2, s. 103.

²¹ NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). *Trestněprávní revue*, 2003, roč. II., č. 4, s. 105, 106 a 109.

²² NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). *Trestněprávní revue*, 2003, roč. II., č. 4, s. 105.

ad c) Osoba má právo být informována o možnosti souhlasit s předáním vystavujícímu členskému státu (čl. 11 odst. 1 RR o EZR) a rovněž právo být informována o možnosti vzdát se práva na uplatnění principu speciality (čl. 13 odst. 1 RR o EZR).

Souhlas s předáním je upraven především v rámci zkráceného předávacího řízení (§413 tr. řádu). Ale hledaná osoba může souhlasit se svým předáním již při zadržení. Hledaná osoba je poučena (v rámci zadržení státním zástupcem či policejním orgánem a v rámci zkráceného předávacího řízení předsedou senátu soudu za přítomnosti obhájce do protokolu) o možnosti souhlasit se svým předáním a podmínkách a následcích takového souhlasu, včetně toho, že s vyslovením souhlasu s předáním je spojeno vzdání se uplatnění zásady speciality a souhlas je neodvolatelný (§395 odst. 2 a §413 tr. řádu)

Vzdání se uplatnění zásady speciality. Zásada speciality spočívá v tom, že předanou osobu lze stíhat pouze pro ten TČ, pro který byla z členského státu EU předána. Nelze ji stíhat pro jiný TČ, který spáchala před předáním. To platí obecně, avšak jsou přípustné i výjimky z této zásady. A právě výjimky připouští i RR ve svém článku 27. Výjimku umožňující neuplatnění zásady speciality obsahuje i český tr. řád v ustanovení § 406 odst. 1 písm. e) – předaná osoba se po svém předání výslovně vzdala práva na uplatnění zásady speciality vůči určitým TČ spáchaným před svým předáním.

Pro souhlas s předáním i pro vzdání se speciality platí stejná pravidla pro jejich platnost. Musí být učiněny před soudem, do protokolu, za přítomnosti obhájce, po výslovném poučení o možnosti prohlášení nebo vzdání se a samozřejmě i o důsledcích takových úkonů (v obou případech nelze odvolat) a musí být zřejmé, že osoba je učinila dobrovolně a že jim porozuměla.

Co se ještě týká samotného vzdání se speciality. Jak v případě předávání z ČR, tak i do ČR za podmínky, že český soud či soud jiného členského státu neuvedl, jak se osoba vyjádřila k uplatnění zásady speciality platí, že příslušný soud si musí tuto informaci vždy vyžádat²³.

5.4. Základní rozdíly mezi vydávacím a předávacím řízením

Základní rozdíly mezi extradicí a EZR se především týkají pojetí základních zásad vztahujících se k vydávání pachatelů. Především jsou to podle článku od B. Pikny publikovaném v Trestním právu, nazvaném *Moderní nástroje evropského práva v oblasti policejní a justiční spolupráce* :

- zásada vzájemného uznávání soudních rozhodnutí

²³ KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání. Praha: Linde, 2005, s. 201.

- ustoupení od zásady oboustranné trestnosti
- ustoupení od zásady nevydávání vlastních státních příslušníků cizímu státu
- ustoupení od výhrady politického cíle spáchání TČ
- možnost ustoupení prohlášením předávané osoby od zásady speciality, tzn. že tato osoba může být stíhána nebo její osobní svoboda omezena pro jiný TČ spáchaný před jejím předáním než ten, pro který byla předána²⁴.

V odborných publikacích různých autorů převládá podrobnější dělení rozdílů mezi vydávacím a předávacím řízením, a to:

- 1) odstranění administrativní fáze vydávacího řízení
- 2) přímý právní styk justičních orgánů
- 3) stanovení lhůt pro rozhodování
- 4) povinnost předat až na stanovené výjimky
- 5) povinnost předávat vlastní občany
- 6) odstranění principu přezkoumávání oboustranné trestnosti u vybraných kategorií TČ

Stručně k jednotlivým rozdílům:

ad 1.) odstranění administrativní fáze vydávacího řízení

Vydávání z ciziny a do ciziny se skládá z fáze justiční a administrativní, ve které hlavní roli hraje MS. Právě MS je orgán, jenž rozhoduje o vydání pachatele. Naopak u EZR přímo rozhoduje soud, justiční orgán, odpadá tedy celá administrativní fáze a tím pádem je celé řízení rychlejší.

ad 2.) přímý právní styk justičních orgánů

Komunikace justičních orgánů obou zemí je založena na přímém kontaktu, na rozdíl od řízení v rámci extradice, kde justiční orgány spolu komunikují především přes svá MS. U předávání hrají hlavní roli přímo justiční orgány, zatímco u extradice orgány ústřední.

„EZR je adresován přímo justičnímu orgánu, je-li tedy známo místo pobytu hledané osoby, může dožadující (vyžadující) justiční orgán zatykač doručit přímo vykonávajícímu soudnímu orgánu“²⁵.

Přímý právní styk justičních orgánů v podstatě souvisí se zásadou vzájemného uznávání soudních rozhodnutí (zmiňovaný výše). Což znamená, že členské státy mají povinnost uznat

²⁴ PIKNA, Bohumil. Moderní nástroje evropského práva v oblasti policejní a justiční spolupráce. Evropský zatykáací rozkaz. *Trestní právo*, 2004, č. 9, s. 11.

²⁵ PIKNA, Bohumil. Moderní nástroje evropského práva v oblasti policejní a justiční spolupráce. Evropský zatykáací rozkaz. *Trestní právo*, 2004, č. 9, s. 10.

EZR, který vydal jiný členský stát, bez dalšího. Lze říci, že touto zásadou se oslabuje suverenita členských států v otázce trestání TČ, jenž byly spáchány na jejich území²⁶

ad 3.) stanovení lhůt pro rozhodování

U předávání je kladen důraz na rychlost řízení, aby hledané osoby byly předány v co nejkratší lhůtě. Lhůty pro předání stanovuje RR o EZR a náš tr. řád je převzal.

V českém tr. řádu jsou lhůty v rámci EZR upraveny v ustanoveních §411 odst. 11-13, §413 odst. 4, §415, v RR se jedná o článek 17, Lhůty a postupy pro rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu.

Nyní konkrétně k jednotlivým lhůtám upraveným jak v tr. řádu ČR, tak i v RR o EZR. Soud rozhodne o EZR do 60 dnů od zadržení vyžádané osoby (§411 odst. 11 tr. řádu). Nelze-li ve výjimečném případě rozhodnout v této lhůtě, rozhodne soud ve lhůtě prodloužené o dalších 30 dnů. O tomto postupu informuje orgán vyžadujícího státu s uvedením důvodů (§411 odst. 12 tr. řádu). Nemůže-li soud rozhodnout o předání vyžádané osoby ani v této prodloužené lhůtě, informuje o této skutečnosti příslušný orgán vyžadujícího státu a Eurojust (§411 odst. 13 tr. řádu). Maximální doba pro vydání rozhodnutí o předání na základě EZR je 90 dnů od zadržení vyžádané osoby.

V případě konání zkráceného předávacího řízení dle §413 tr. řádu je lhůta daleko kratší. Soud vydá rozhodnutí o předání osoby do 10 dnů od souhlasného prohlášení vyžádané osoby. I za této situace se uplatní ustanovení §411 odst. 12 tr. řádu – ve výjimečných případech může být lhůta prodloužena o dalších 30 dnů. A maximální doba pro vydání rozhodnutí v rámci zkráceného předávacího řízení je 40 dnů od souhlasného prohlášení hledané osoby.

Právní úprava pamatuje i na případy přerušení běhu lhůt, a to v ustanovení §415 tr. řádu. Za prvé je to situace, kdy osoba požívá výsad a imunit, v takovém případě počínají lhůty běžet až ode dne, kdy bylo příslušnému orgánu doručeno, že vyžádaná osoba byla této výsady či imunity zbavena. Druhým případem je podání ústavní stížnosti, lhůty běží až ode dne, kdy příslušnému orgánu bylo doručeno rozhodnutí Ústavního soudu o této stížnosti.

„Podstatné je, že překročení těchto výše uvedených lhůt neznamena povinnost propuštění osoby z předběžné vazby, ale pouze povinnost informovat o této skutečnosti a důvodech překročení příslušný orgán vyžadujícího státu a Eurojust“²⁷ (viz §411 odst. 13 tr. řádu).

²⁶ TOMÁŠEK, Michal. Porušuje evropský zatykač lidská práva? *Právní rádce*, 2004, č. 6, s. 67.

²⁷ KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání.

De lege lata jsou lhůty přiměřené a myslím si, že dostačující – maximální doba pro vydání rozhodnutí je 90 dnů od zadržení a v případě zkráceného předávacího řízení 40 dnů od souhlasného prohlášení osoby.

ad 4.) povinnost předat až na stanovené výjimky

Justiční orgán státu, který byl požádán o předání osoby, resp. kterému byl adresován EZR, je zásadně povinen jej vykonat, tedy požadovanou osobu zatknout a předat. Z této zásady existují výjimky, jež jsou stanoveny RR o EZR. RR o EZR tyto výjimky dělí do dvou skupin – obligatorní a fakultativní. Obligatorní vyjmenovávají důvody pro povinné odmítnutí výkonu EZR a jsou vymezeny v čl. 3 RR o EZR (např.: pokud se na trestný čin, pro který je zatýkací rozkaz vydán, vztahuje ve vykonávajícím členském státě amnestie nebo pokud osoba, na niž byl EZR vydán, není podle práva vykonávajícího státu vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které je zatýkací rozkaz vydán...). Fakultativní zase důvody, pro které je pouze možné výkon EZR odmítnout, ty stanovuje čl. 4 RR o EZR (např.: pokud osoba, na niž se vztahuje EZR, je ve vykonávajícím členském státě stíhána za stejný čin, jako je TČ, pro který byl EZR vydán nebo jsou-li trestní stíhání vyžádané osoby nebo výkon trestu podle práva vykonávajícího členského státu promlčeny a jednání spadá do pravomoci tohoto členského státu na základě jeho vlastního trestního práva...).

Tyto důvody byly vtaženy do českého tr. řádu do ustanovení §409 odst. 3 a §411 odst. 6 a 7. Ustanovení §409 odst. 3 stanovuje, kdy státní zástupce ukončí předběžné šetření, jako příklad můžeme uvést, že došlo k úmrtí vyžádané osoby. A ustanovení §411 odst. 6 a 7 říká, kdy soud zamítne předání vyžádané osoby, konkrétně je tam uvedena již jednou zmíněná amnestie nebo že vyžádaná osoba je v ČR trestně stíhána za stejný čin, pro který byl EZR vydán atd.

V souvislosti s povinností předat pachatele je dle mého názoru na místě zmínit jeden poměrně velký nedostatek. RR o EZR vychází obecně z koncepce, že hledaná osoba se nachází na území státu EU a je schopna účastnit se řízení o předání. V praxi se ale může stát, že tato osoba bude trpět určitými zdravotními problémy či dokonce i nevléčitelnou nemocí nebo obdobnými problémy, které budou bránit předání²⁸. Na tyto situace by měl pamatovat i český tr. řád, stejně jako pamatuje a stanoví postup v těch situacích, kdy například dojde k úmrtí osoby nebo jde o osobu požívající výhod a státní zástupce proto ukončí předběžné šetření (§409 odst. 3 tr. řádu).

Praha: Linde, 2005. s. 193.

²⁸ NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). Trestněprávní revue, 2003, roč. II., č. 4, s. 105-106.

ad 5.) povinnost předávat vlastní občany

Povinnost předávat vlastní občany je nejstěžejnější změna, kterou EZR přináší. Do přijetí RR o EZR byla aplikována zcela protichůdná zásada, stát zásadně nevydává vlastní státní příslušníky. Vycházelo se ze čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod ČR: Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti. Do přijetí onoho zlomového RR byla tato věta čl. 14 Listiny chápána jako ústavní překážka bránící vydávání vlastních státních občanů. Jistě je na místě otázka, proč se v případě EZR již nejedná o ústavní překážku, když u extradice tomu tak bylo? Odpověď je prostá, „*ve vydávacím řízení neexistují záruky na vrácení našich občanů na území ČR k výkonu trestu odnětí svobody tak, jako to je v předávacím řízení na základě EZR*²⁹.“

Právní úpravu předávání vlastních státních příslušníků obsahuje tr. řád i zákoník. Ustanovení §10 tr. zákoníku, Vydávání a předávání občanů ČR, stanoví: Občan ČR nemůže být vydán cizímu státu k trestnímu stíhání ani k výkonu trestu. Občan ČR může být předán do jiného členského státu EU pouze na základě EZR. První odstavec zmíněného ustanovení hovoří o klasické extradici, u níž se respektuje zásada nevydávání vlastních státních příslušníků. Druhý odstavec již hovoří o předávání v rámci EU, tedy o EZR.

V tr. řádu úpravu předávání vlastních občanů najdeme v ustanovení §411 odst. 6 písm. e), §411 odst. 7 a §417. §411 odst.6 písm. e) říká: Soud zamítne předání vyžádané osoby pouze tehdy, jestliže tato osoba je státním občanem ČR nebo má v ČR trvalý pobyt, její předání se vyžaduje k výkonu trestu odnětí svobody... a osoba před příslušným soudem do protokolu prohlásí, že se odmítá podrobit výkonu tohoto trestu nebo ochranného opatření ve vyžadujícím státě; toto prohlášení nelze vzít zpět.

Shrnutí této zásady. Obecně má stát v rámci EU povinnost předat své vlastní občany, ale pouze za podmínky, že vyžadujícím státem bude rovněž stát EU. „*Dožádaný (předávající) stát může pouze požadovat, aby po provedení trestního řízení byla tato osoba předána zpět k výkonu trestu*³⁰.“

ad 6.) odstranění principu přezkoumávání oboustranné trestnosti u vybraných kategorií TČ

---

²⁹ KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkáací rozkaz. In Aktuální otázky europeizace trestního práva. *Karolinum*, 2002, č. 2, s. 100.

³⁰ PIKNA, Bohumil. Moderní nástroje evropského práva v oblasti policejní a justiční spolupráce. Evropský zatýkáací rozkaz. *Trestní právo*, 2004, č. 9, s. 10.

Tato zásada představuje po předchozí zmíněné druhý největší přínos a zároveň změnu oproti klasické extradici. RR o EZR v čl. 2 a tr. řád v ustanovení §412 obsahuje výčet výjimek ze zásady oboustranné trestnosti. Jde o 32 TČ, u nichž je možno, aby byla zásada oboustranné trestnosti prolomena za podmínky, že ve vyžadujícím členském státě je možno za takové jednání uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky... Nebudeme zde vyjmenovávat všech 32 TČ, ale pro ilustraci uvedeme pouze některé z nich, např.: terorismus, obchod s lidmi, korupce, únos, rasismus, podvod, znásilnění, žhářství, únos letadla atd. U těchto TČ se neověřuje podmínka jejich oboustranné trestnosti, tzn. že stačí, že jednání je trestné dle práva dožadujícího státu. Tento seznam TČ může být kdykoli po konzultaci s Evropským parlamentem Radou jednomyslně rozšířen. Komise Radě předloží zprávu, kterou přezkoumá a poté rozhodne, zda seznam TČ rozšíří či pozmění.

Pokud má však soud pochybnosti, může si vyžádat od příslušného orgánu vyžadujícího členského státu dodatkové informace, například pokud má pochybnosti, zda skutek spadá pod některý z TČ vyjmenovaných v RR o EZR...

Z výše uvedených rozdílů vyplývá, že úprava extradice na základě EZR má charakter *lex specialis* ve vztahu ke klasické extradici. Ale neznamená to, že by členské státy musely povinně vydat EZR, mohou použít i postup na základě klasické extradice. RR o EZR nestanovuje obligatornost EZR. Ale za situace, že stát bude dle EZR postupovat, je vyloučena procedura extradice, poněvadž jsou vzájemně neslučitelné.

Nejtěžší změny jsou povinnost předávání vlastních občanů, ve stanovených případech upuštění od zásady oboustranné trestnosti a zásada uznávání soudních rozhodnutí. RR o EZR rovněž nestanovuje nemožnost předání u TČ politických, vojenských a fiskálních, pro něž je vydání u extradice vyloučeno. Tedy potlačuje či dokonce omezuje základní zásady uplatňované při vydávání.

Zaujal mne a líbil se mi názor generálního advokáta Ruize-Jarabo Colomera ohledně předávání a vydávání: *„představují rozdílné modely, jejichž jedinou podobností je jejich cíl, předávání na základě EZR není případem, kdy by byl vytvořen zcela nový mechanismus, nebo kdy by se jednalo o harmonizaci národních předpisů o vydávání, ale jde o harmonizaci pojmů zatýkacího rozkazu a předávání tak, aby byla zajištěna vzájemná pomoc mezi justičními orgány členských států³¹.“* Souhlasím, že jde o dva různé mechanismy mající za cíl

---

³¹ POLÁK, Přemysl. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Lexis Nexis, 2007.

vzájemnou pomoc státům v trestních věcech. Obrovskou výhodou a usnadněním celé procedury je nepochybně zavedení zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí, přímý styk justičních orgánů, povinnost předat až na stanovené výjimky (dokonce i své vlastní občany), opouštění zásady oboustranné trestnosti... Určitě jsem zastáncem předávání a myslím si, že už byla na čase modifikace dosavadního systému extradice. S čím však nesouhlasím, je forma, jíž byla změna provedena. Extradice je upravena formou mezinárodní úmluvy a předávání formou RR. A volba RR dle mého názoru nebyla správná, podrobněji o tom v kapitole RR o EZR.

Nabízí se otázka, proč nevydat zákon upravující postupy v rámci justiční spolupráce. Tady je třeba zmínit i názor soudce pléna ÚS, Stanislava Balíka, vyjádřený v nálezu ÚS (Pl. ÚS 66/04), zda by nemohla být v každém státě zřízena pro případy předávání alespoň jedna specializovaná cizinecká věznice. To je otázka, důležité by bylo, zda by taková věznice měla vůbec význam, uplatnění, zda by to bylo efektivní, ekonomicky únosné apod. Roli by hrála i statistika, konkrétně ke kolika případům předání v jednotlivých státech EU během jednoho roku dojde.

6. Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu

Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech při předávání mezi jednotlivými členskými státy (dále jen RR o EZR), v originále Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedure between Member States (2002/584/JHA), bylo publikováno v oficiální sbírce Evropských společenství dne 18. července 2002. Navrženo bylo dne 25. září 2001, účinnosti nabylo 7. srpna 2002 a členské státy jej měly zavést do svých právních řádů do konce prosince 2003.

EZR stanovený tímto RR je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí a jeho mechanismus je založen na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy (viz odst. 6 a 10 pr. RR o EZR). Jedním z hlavních důvodů jeho přijetí byla reakce na teroristické útoky na USA.

RR o EZR respektuje tři hlavní zásady: subsidiaritu, proporcionalitu a základní práva a svobody. Princip subsidiarity v podstatě vyplývá ze zásady proporcionality (zdrženlivosti, přiměřenosti) zásahu do ústavně zaručených práv osob, což je jedna ze základních zásad trestního řízení, která v oblasti předávání nalézá svůj výraz hlavně ve stanovení pouze závažných TČ, jenž mají být předmětem předání³².

Co se týká respektování základních práv a svobod, zde mohou vznikat otazníky. Jako příklad uvádím článek z Právního rádce publikovaný v roce 2004 pod názvem Porušuje evropský zatykač lidská práva? Článek se mimo jiné zabývá, zda je EZR slučitelný se základními lidskými právy. Autor říká, že „*jestliže orgán členského státu dle předávacího řízení na základě EZR nemůže na rozdíl od řízení vydávacího, odepřít předání, pokud má pochybnost o tom, zda byla v trestním řízení dodržena veškerá základní pravidla, pak tu mohou vzniknout určité rozpaky*“³³. V tomto směru je však nutné vzít v potaz, že právo EU chrání lidská práva a že EU je kromě jiného založena na respektování lidských práv a svobod. V souvislosti s právě popsanými skutečnostmi je na místě uvést článek 1 odst. 3 RR o EZR: Tímto RR o EZR není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 Smlouvy o EU. Rovněž i pr. RR o EZR v odst. 12 kromě jiného stanovuje, že toto RR ctí základní práva. Autor právě z těchto skutečností odvozuje, že RR o EZR dává členskému státu možnost, aby osobu nepředal, pokud jí hrozí riziko porušování základních práv a svobod. A jelikož RR o EZR zavazuje členské státy co se týče jeho cíle, každý z nich si může

³² MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 1053.

³³ TOMÁŠEK, Michal. Porušuje evropský zatykač lidská práva? *Právní rádce*, 2004, č. 6, s. 68.

podrobnosti upravit samostatně ve svém právním předpise. Například ve VB platí, že soudce je povinen v každém případě posoudit, zda není dán rozpor se zákonem o lidských právech z roku 1998. Z těchto argumentů vyplývá, že interpretace čl. 1 odst. 3 RR o EZR umožňuje, aby se otázka lidských práv stala součástí postupů v rámci předávání³⁴. Na otázku, jak zajistit ochranu lidských práv autor zmíněného článku odpovídá, že jednotlivé členské státy budou muset spoléhat, že všechny státy v rámci EU budou základní lidská práva, jakožto obecnou povinnost v rámci fungování EU, dodržovat.

Na místě je otázka, proč EU zvolila právě formu RR, které nahradilo doposud užívanou právní formu mezinárodních úmluv. Důvody jsou především dva. Za prvé, EU nebyla úspěšná ve svých snahách doplnit a pozměnit dosavadní úpravu vydávání mezi členskými státy, především ve formě úmluv, jako například Úmluva o vydávání mezi členskými státy EU z roku 1996 a další. Za druhé, prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, který byl zaveden Amsterdamskou smlouvou, vyžadoval hmatatelné výsledky. A právě EZR měl umožnit, že justiční orgán jednoho členského státu může přímo předat hledanou osobu státu druhému³⁵.

Obecně byla RR před přijetím Lisabonské smlouvy (dále jen LS) upravena ve Smlouvě o EU v čl. 34 odst. 2 písm. b), který byl právě LS zrušen a současné znění již neobsahuje zmínku o RR - Rada přijímá RR jednomyslně (jednomyslnosti nebrání zdržení se hlasování) za účelem sblížení právních a správních předpisů členských států a pro členské státy jsou závazná co do výsledku, jehož má být dosaženo, přičemž volba forem a prostředků je ponechána vnitrostátním orgánům. Nemají přímý účinek, ale pro členské státy jsou závazná. Mají určité společné prvky se směrnicí. Stejně jako směrnice jsou určena členským státům, jsou pro ně závazná co do výsledku a volba forem je ponechána jejich výběru. Ale na rozdíl od směrnice nemají přímý účinek, nelze je přímo vynucovat, a proto je v případě RR oproti směrnic vnitrostátní prováděcí právní akt nezbytný³⁶.

Evropský soudní dvůr (dále jen ESD) měl dle čl. 35 odst. 1 Smlouvy o EU (po LS opět zrušen), rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se platnosti a výkladu RR. A dle odst. 6 téhož ustanovení téže smlouvy je Soudní dvůr příslušný přezkoumávat legalitu RR na základě žalob podaných členským státem nebo Komisí pro nepřislusnost apod.

---

³⁴ TOMÁŠEK, Michal. Porušuje evropský zatykač lidská práva? *Právní rádce*, 2004, č. 6, s. 68.

³⁵ POLÁK, Přemysl. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Lexis Nexis, 2007. s. 41.

³⁶ POLÁK, Přemysl. *Úprava mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v rámci Evropské unie s přihlédnutím k ochraně jejich finančních zájmů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 185.

Definice RR obsažená ve znění Smlouvy o EU před přijetím LS říkala, že RR jsou přijímána za účelem sblížení právních předpisů, ale už nemluví o tom, ve kterých právních oblastech. Na to nám odpovídal čl. 29 a 31 odst. 1 písm. e) Smlouvy o EU: postupné přijímání opatření k zavedení minimálních pravidel o znacích skutkových podstat TČ a trestech v oblasti organizované trestné činnosti, terorismu a nedovoleného obchodu s drogami.

RR mají obecně sloužit k harmonizaci, ale existují i názory hovořící o unifikaci, právě z důvodu vytvoření EZR a předávání jako nových institutů v rámci justiční spolupráce v trestních věcech mezi členskými státy.

V této souvislosti je na místě zmínit i předběžnou otázku vznesenou na ESD ve věci *Advocaten voor de wereld* (spisová značka C-303/05 – ESD). „*Nezisková organizace Právníci pro svět (Advocaten voor de Wereld) podala k belgickému Ústavnímu soudu návrh na zrušení zákona provádějícího do vnitrostátního práva ustanovení RR o EZR. Argumentovali námitkou, že belgický zákon o eurozatykači porušuje zásadu rovného zacházení a zásadu zákazu diskriminace tím, že u určitých TČ je v případě výkonu EZR bez objektivního a rozumného odůvodnění stanovena odchylka od požadavku na oboustrannou trestnost, zatímco u jiných TČ je tento požadavek zachován*³⁷.“

ESD odpověděl: Účelem RR o EZR není harmonizace dotčených TČ (TČ, pro něž je předání přípustné). Proto, odstraňuje-li čl. 2 odst. 2 RR ověřování oboustranné trestnosti u stanovených TČ, jejich definice a použitelné tresty i nadále spadají do pravomoci práva členského státu vystavení, které musí ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 SEU a - v důsledku toho - i zásadu legality TČ a trestů³⁸. ESD o předběžné otázce rozhodl 3. května 2007 tak, že se jedná o otázky, jimiž by nemohla být dotčena platnost RR o EZR.

Nyní se budu věnovat jednotlivými otázkami a právními problémy RR o EZR.

1. Paralela s mezinárodní smlouvou

RR jsou upravena Smlouvou o EU, tedy mezinárodní smlouvou, a proto můžeme říci, že se řídí mezinárodním právem. Ale důležitý je fakt, že nesplňují jeden ze základních definičních znaků mezinárodní smlouvy, a to konsens (dohodu, ujednání) dvou nebo více subjektů mezinárodního práva. Protože RR jsou založena na rozhodnutí orgánu EU, nikoli na dohodě,

---

³⁷ POMAHAČ, Richard. *Advocaten voor de wereld* [online]. mvcr.cz, 11/2008 [cit. 25. října 2010]. Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/kazuistika-advocaten-voor-de-wereld.aspx>.

³⁸ POMAHAČ, Richard. *Advocaten voor de wereld*...

což znamená, že se přijímají a ne sjednávají. RR o EZR je akt Evropské rady, tedy orgánu EU a tudíž není mezinárodní smlouvou³⁹.

2. Kam RR zařadit

Z definice RR plyne, že ačkoli má styčné plochy se směrnicí, o směrnici nejde, poněvadž nemá přímý účinek, ale mezinárodní smlouvou rovněž není. Kam je tedy možné RR zařadit? „S. Laugier-Deslandes je považuje za *nedefinovaný jednostranný akt, příbuzný se směrnicí, zejména pokud jde o sblížení zákonů a jiných předpisů členských států*,“ proto se RR označují jako jednostranný akt *sui generis* nejvíce připomínající jednostranný akt mezinárodních mezivládních organizací⁴⁰.

3. Vztah RR k dřívějším mezinárodním smlouvám se stejným předmětem

RR působí na mezinárodní smlouvy se stejným předmětem úpravy, nikoli však přímo. Členské státy se zavazují dohodou k tomu, že ve vzájemných vztazích mezi sebou vyloučí použití dřívější mezinárodní smlouvy upravující stejnou záležitost.

V této souvislosti je nutno uvést odst. 11 pr. RR o EZR: Ve vztazích mezi členskými státy by měl EZR nahradit všechny předchozí nástroje týkající se vydávání, včetně hlavy III prováděcí úmluvy k Schengenské dohodě. A také čl. 31 odst. 1 stanovující, že toto RR nahrazuje od 1. ledna 2004 odpovídající ustanovení smluv (např.: Evropské úmluvy o vydávání, Úmluvy o vydávání mezi členskými státy EU...) použitelných v oblasti vydávání ve vztazích mezi členskými státy, aniž je dotčeno jejich uplatňování ve vztazích mezi členskými státy a třetími zeměmi.

Jak bylo uvedeno výše, RR působí na mezinárodní smlouvy se stejným předmětem úpravy, ale nepřímě. Pokud souhlasíme s tímto názorem, tak k vyloučení aplikace mezinárodní smlouvy nestačí pouze přijetí RR, ale je třeba další úkon. Zde je třeba zmínit čl. 28 odst. 3 Evropské úmluvy o vydávání umožňující vyloučení aplikace této úmluvy ve vztazích mezi smluvními stranami, které se uskutečňují na základě jednotných právních předpisů. Vzhledem k tomu, že RR o EZR vyžaduje v jednotlivých členských státech přijetí prováděcích předpisů, je možno je považovat za jednotné právní předpisy.

Samotná Evropská úmluva o vydávání stanovuje pro její vyloučení dvě podmínky, viz čl. 28 odst. 3. První podmínka je již zmíněné přijetí jednotných právních předpisů o vydávání a druhá podmínka spočívá v informování Generálního tajemníka Rady Evropy o vyloučení její aplikace. Přemysl Pikna ve své publikaci *Rámcové rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání*

---

³⁹ POLÁK, Přemysl. *Rámcové rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Lexis Nexis, 2007. s. 54.

⁴⁰ POLÁK, Přemysl. *Rámcové rozhodnutí*.... s. 58.

je toho názoru, že informování, tedy oznámení vyloučení aplikace této úmluvy o vydávání má za následek i vyloučení aplikace ostatních mezinárodních smluv a úmluv uvedených v čl. 31 odst. 1 RR o EZR, protože všechny úmluvy zde uvedené jsou v podstatě jejími dodatky. Já se s tímto názorem ztotožňuji.

ČR učinila oznámení, dle čl. 28 odst. 3 Evropské úmluvy o vydávání, o vyloučení jejího použití, které je účinné od 14. ledna 2005. Co se týká ostatních členských států EU, k těmto oznámením u nich docházelo postupně, což mělo za následek, že i po 1. lednu 2004 se používala Evropská úmluva o vydávání.

4. Demokratická legitimita RR a jejich efektivita

Rada EU, nebo-li Rada ministrů přijímá RR jednomyslně. Postup před přijetím je takový, že Rada má povinnost konzultovat Evropský parlament (dále jen EP). EP vyjádří pouze své stanovisko v Radou stanovené lhůtě (alespoň 3 měsíce). Avšak Rada je oprávněna jednat i bez stanoviska. Role EP je pouze konzultační, poněvadž se nepodílí na rozhodování, ale jen sděluje své stanovisko a tudíž je nedostatečná. Tudíž lze shrnout, že demokratická legitimita RR je velmi slabá.

Je upozorňováno, že namísto úmluv, které podléhají ratifikaci (schválení národními parlamenty), jsou neustále častěji přijímána RR, tedy akty Rady složené z ministrů (představitelů výkonné moci), které jsou národní parlamenty povinny provést ve svém vnitrostátním právním řádu⁴¹.

Když shrneme výše uvedené argumenty, dostáváme výsledek, že obecně RR, nejen v našem případě RR o EZR, nejsou ideálním právním aktem, nýbrž aktem s řadou problémů. Pravděpodobně největším problémem je demokratická legitimita RR, respektive její nedostatek.

Na druhou stranu dřívější právní úprava měla rovněž své nedostatky, hlavně právní formu v podobě úmluv. Úmluvy vyžadovaly ratifikaci národních parlamentů, k nimž ale mnohdy vůbec nedošlo, tudíž nemohly vstoupit v platnost nebo pokud vstoupily v platnost, tak s časovým zpožděním.

U úmluv nemusí dojít k ratifikaci anebo k ní dojde, ale s časovým odstupem. Naproti tomu RR vyžadují přijetí vnitrostátních prováděcích předpisů, k jejichž přijetí nemusí vůbec dojít

---

⁴¹ POLÁK, Přemysl. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Lexis Nexis, 2007. s. 58.

nebo může být také oddalováno jako u úmluv. „*Konečný důsledek neimplementování RR je proto v podstatě stejný jako neratifikování úmluvy, příslušná právní úprava se neuplatní*⁴².“

Na základě všech výše uvedených problémů a argumentů zastávám ten názor, že úprava předávání v podobě mezinárodní úmluvy by byla vhodnější, i když má samozřejmě také své nedostatky. Abych RR o EZR jen nekřivdila, tak i uvádím, v čem spatřuji přínos. Přínosem dle mého názoru je, že EZR je založen na zásadě vzájemného uznávání soudních rozhodnutí a ne jak je tomu v případě vydávání (extradice), na zásadě spolupráce. V tomto směru lze říci, že je RR o EZR zlomové.

Stejně jako ve všech ostatních oblastech, tak i v oblasti předávání a RR o EZR existují i opačné názory, názory podporující RR o EZR. Konkrétně bych chtěla uvést názor JUDr. Jaroslavy Novotné (státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Praze) uvedený v jejím článku o EZR v Trestněprávní revue. Ta je toho názoru, že: „*Rozhodnutí (myslí tím RR o EZR) je velmi zdařilým pokusem vhodně vybalancovat zájmy států na urychleném předávání pachatelů stanovených TČ a práv osob, které budou takto předávány, a že tedy vlastně samo Rozhodnutí, které zakotvuje precizně postupy a jejich podmínky při maximálním zjednodušení a urychlení procedur je významným prostředkem pro zajištění práv obviněného, a koneckonců i instrumentem k respektování lidských práv a základních svobod*⁴³.“

6.1. Implementace Rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu v České republice

RR o EZR není přímo aplikovatelným právním předpisem orgánu EU, a proto vyžaduje implementaci do právních řádů členských států, tedy i do českého právního řádu. Za tím účelem jsou příslušné orgány ČR povinny provést nejen legislativní, ale i další opatření. Jak již bylo několikrát řečeno, RR nemá přímý účinek, což znamená, nezakládá práva a povinnosti subjektů a nemění mezinárodněprávní závazky jednotlivých členských států. Z toho důvodu je ČR povinna přijmout taková opatření, aby bylo dosaženo souladu české právní úpravy s RR o EZR.

V případě, že ústavní právo členských států zakotvuje aplikační přednost mezinárodních smluv, státy jsou povinny vypořádat se se svými mezinárodně právními závazky tak, aby jejich právní úprava přijatá na základě RR, mohla být používána⁴⁴.

⁴² POLÁK, Přemysl. *Úprava mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v rámci Evropské unie s přihlédnutím k ochraně jejich finančních zájmů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 185- 186.

⁴³ NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). Trestněprávní revue, 2003, roč. II., č. 4, s. 103-104.

⁴⁴ KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání.

V ČR je vztah mezinárodního a vnitrostátního práva upraven v čl. 10 Ústavy: vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je ČR vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.

V ČR byla implementace uskutečněna dvěma kroky – novelou tr. řádu č. 539/2004 Sb. a prohlášením o vyloučení aplikace Evropské úmluvy o vydávání z 13. prosince 1957 (včetně jejich dodatků) dle čl. 28 odst. 3 této úmluvy.

První krok – novela tr. řádu. Tento krok byl proveden nabytím účinnosti novely trestního zákona (dále jen tr. zákona) a tr. řádu, avšak zákonodárce učinil výhradu (je přímo v rozporu s RR o EZR), aplikaci ustanovení o EZR omezil jen na skutky, jež byly spáchány ode dne účinnosti obou novel, tedy od 1. listopadu 2004⁴⁵.

Druhý krok – prohlášení o vyloučení aplikace Evropské úmluvy o vydávání. Prohlášení bylo doručeno dne 14. ledna 2005 generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. V prohlášení ČR sdělila, že přijala právní předpisy nutné k provedení RR o EZR s účinností od 1. ledna 2004. prohlášení dále obsahovalo:

- ČR bude právní úpravu přijatou na základě RR o EZR používat ve vztahu ke členským státům EU
- nadále bude Evropskou úmluvu o vydávání z roku 1957 a její dodatkové protokoly aplikovat na skutky spáchané před 1. listopadem 2004
- pokud jde o vztahy s Rakouskem a Slovenskem, nadále bude aplikovat ustanovení dvoustranných smluv upravující používání jazyka (Smlouva mezi ČR a SR a mezi ČR a Rakouskem), na jejichž základě se písemnosti a EZR zasílají bez úředních překladů do jazyka dožádaného státu⁴⁶.

6.2. Rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Maria Pupino

ESD ve věci Maria Pupino (C-105/03) ze dne 16. června 2005 dovedil nepřímý účinek RR. Důležitá je právní věta tohoto rozsudku, ESD judikoval: Vnitrostátní soud je povinen vzít v úvahu všechna pravidla vnitrostátního práva a vykládat je v co největším možném rozsahu

---

Praha: Linde, 2005. s. 186.

⁴⁵ KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkácí rozkaz. In Aktuální otázky europeizace trestního práva. *Karolinum*, 2002, č. 2, s. 94.

⁴⁶ KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání. Praha: Linde, 2005. s. 188.

ve světle znění, jakož i účelu uvedeného rámcového rozhodnutí (RR Rady o postavení obětí v trestním řízení).

Stručně ke skutkovému základu případu; Maria Pupino byla učitelka v mateřské škole v Itálii a byla obviněna, že dětem mladším pěti let způsobila psychickou újmu (bila je, zavražďovala...). A italský státní zástupce navrhl soudci, aby tyto děti, jakožto oběti, byly vyslechnuty speciální vyšetřovací metodou, která je šetrná, vhodná a přiměřená vzhledem k jejich věku. Paní Pupino byla proti a namítala, že takový způsob výslechu je dle italského trestního řádu možný jen pokud jde o vyšetřování sexuálních deliktů nebo deliktů se sexuálním podtextem spáchaných na mladistvých.

ESD však rozhodl, že: Články RR o postavení obětí v trestním řízení musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud musí mít možnost umožnit dětem nízkého věku, které tvrdí, že byly obětmi špatného zacházení, učinit výpověď za podmínek umožňujících zaručit těmto dětem přiměřenou úroveň ochrany, např. mimo veřejné soudní jednání a před jeho konáním.

Co se týká právní analýzy, ESD se především zabýval eurokonformním výkladem RR. Hlavně závaznost RR co do sledovaného cíle, jenž je identická s jedním z definičních znaků směrnice, vedlo ESD k analogii v případě otázky konformního výkladu⁴⁷. Eurokonformní výklad znamená učinit vhodná opatření k plnění závazků vyplývajících ze Smlouvy o EU.

Převzato ze samotného rozhodnutí soudu⁴⁸: Je třeba poukázat na to, že povinnost vnitrostátního soudce přihlídnout k obsahu RR, vykládá-li relevantní pravidla svého vnitrostátního práva, nachází své meze v obecných právních zásadách, a zejména v zásadách právní jistoty a zákazu zpětné účinnosti (retroaktivity) – bod 44 rozhodnutí. To vedlo k zamezení, aby bylo postavení osob jednajících v rozporu s RR posuzováno pouze dle ESD, tedy nezávisle na vnitrostátním transpozičním předpisu – bod 45.

Povinnost vnitrostátního soudce přihlížet k obsahu RR, vykládá-li relevantní pravidla svého vnitrostátního práva, ustává, pokud ho nemůže použít tak, aby bylo dosaženo výsledku slučitelného s výsledkem sledovaným tímto rámcovým rozhodnutím. Jinými slovy, zásada konformního výkladu nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem*. Nesmí dojít k výsledku, který by byl v rozporu s výsledkem sledovaným RR – bod 47.

---

⁴⁷ ZEMÁNEK, Jiří. Eurokonformní výklad rámcové rozhodnutí – povinnost nebo nepřipustný soudcovský aktivismus? *Jurisprudence*, 2005, č. 8, s. 38.

⁴⁸ rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 16. června 2005, C-105/03, Maria Pupino [online]. *jurisprudence.cz* [cit. 25. října 2010]. Dostupné na <http://www.jurisprudence.cz/clanek.html?id=1085&seznamtyp=1&rocnik=2005&cislo=8>.

A samozřejmě eurokonformní výklad nesmí zasahovat do práv účastníků trestního řízení tak, aby byli na svých právech ochuzeni.

Na základě těchto argumentů ESD rozhodl, že italský soudce je povinen vykládat italský trestní řád eurokonformně. To znamená, že může použít speciální metodu výslechu ohledně nezletilých dětí, aniž by tím byla oslabena procesní práva paní Marie Pupino.

Rozsah možnosti interpretovat vnitrostátní právo eurokonformním způsobem dle RR musí soud členského státu vyjasnit vždy pro jednotlivý konkrétní případ⁴⁹.

---

⁴⁹ ZEMÁNEK, Jiří. Eurokonformní výklad rámcové rozhodnutí – povinnost nebo nepřipustný soudcovský aktivismus? *Jurisprudence*, 2005, č. 8, s. 38.

7. Nález Ústavního soudu o evropském zatýkacím rozkazu

Nejdůležitějším soudním rozhodnutím o EZR v ČR je nález ÚS Pl. ÚS 66/04. Z toho důvodu mu věnuji tuto samostatnou kapitolu. Cílem kapitoly by mělo být především shrnutí problémů, které doprovázely implementaci EZR v ČR, dále obecně přezkum ústavnosti implementovaných právních předpisů a na samotný závěr podrobně nález ÚS, tedy přezkum implementace EZR Ústavním soudem ČR.

7.1. Problémy s implementací evropského zatýkacího rozkazu v České republice

RR o EZR, jakožto právní akt Rady nemající bezprostřední právní účinek, musí být vtaženo nebo-li implementováno do českého právního řádu. Z toho důvodu byl podán návrh na změnu tr. zákona a tr. řádu, aby došlo k jejich změně za účelem doplnění příslušných ustanovení upravujících předávání osob mezi členskými státy EU. Spolu s těmito dvěma návrhy vláda podala ještě jeden, a to na změnu Listiny základních práv a svobod ČR (dále jen Listina), tedy ústavního zákona. Návrh byl směřován k doplnění Listiny o nový odstavec (odstavec 5) čl. 14, který ve svém odst. 4 říká: Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti. Odst. 5 tohoto článku bylo nutno vložit za účelem předání občana k trestnímu stíhání a k výkonu trestu mezi členskými státy EU. Návrh na změnu Listiny byl podán proto, aby byla změna jak trestního zákoníku, tak i trestního řádu v souladu s tímto ústavním zákonem.

Návrh na změnu (novely) trestního zákona i trestního řádu byl schválen i přesto, že návrh na doplnění Listiny byl téhož dne, 2. dubna 2004, zamítnut, respektive Poslanecká sněmovna ČR (dále jen PS) jej zamítla. Výsledkem je, že ustanovení upravující EZR byla do českého právního řádu vtažena, implementována, aniž by došlo k předchozí změně našeho ústavního zákona – Listiny. Proto se česká odborná veřejnost rozdělila do dvou skupin – jedna s takovým postupem souhlasila a druhá jej považovala za protiústavní. Opozice tohoto postupu zareagovala. 47 poslanců a 21 senátorů Parlamentu ČR podalo návrh na zrušení novel trestního zákona a trestního řádu upravujících předávání osob na základě EZR, jimiž byl EZR do našeho právního řádu implementován. Plénum Ústavního soudu (dále jen ÚS) o návrhu na zrušení příslušných ustanovení rozhodlo v nálezu Pl. ÚS 66/04.

Před věnováním se samotnému nálezu bych ráda poukázala na článek publikovaný v roce 2004 (před rozhodnutím pléna ÚS), jehož autorem je Martin Kavěna (téhož času zaměstnanec Parlamentního institutu Kanceláře PS), který nastiňoval dva způsoby, kterými by bylo možno docílit eurokonformního výkladu sporného čl. 14 odst. 4 Listiny.

Základem je názor vlády, že základní právo občana ČR nebýt nucen k opuštění své vlasti, vyjádřené právě v čl. 14 odst. 4 Listiny, je absolutní, tedy je nepřípustné jakékoli zákonné omezení tohoto základního práva bez novelizace Listiny, která by tomu předcházela⁵⁰.

První způsob výkladu ÚS je eurokonformní výklad čl. 14 odst. 4 Listiny v souladu s čl. 1 odst. 2 Ústavy, který hovoří o tom, že ČR dodržuje závazky vyplývající pro ni z mezinárodního práva. To znamená, že čl. 14 a jeho odst. 4 by nebyl užit za situace, že by jeho aplikace odporovala mezinárodněprávnímu závazku ČR, byla by s ním v rozporu⁵¹.

Druhý způsob výkladu ÚS je zkoumání existence odůvodnění zákonných omezení základního práva stanoveného v čl. 14 odst. 4 Listiny. Jde o analýzu, při které je zkoumána oprávněnost zájmu sledovaného státem a přiměřenost omezení práva, tedy zda takový státní zájem existuje, zda je zásah minimální čili proporcionální...⁵²

Nyní již k návrhům na výše uvedené změny. Návrh změny trestního zákona a trestního řádu znamená vtažení ustanovení umožňující a upravující předávání na základě EZR. V případě trestního zákona byla provedena změna v podobě nového odstavce §21, konkrétně jde o nový odst. 2 §21: Občan ČR může být předán jinému členskému státu EU pouze na základě EZR. A pokud jde o trestní řád, tam byla provedena radikálnější změna – nová ustanovení §403 a následující upravující Zvláštní ustanovení pro předávání osob mezi členskými státy EU na základě EZR. PS schválila novely obou těchto právních předpisů ve druhém čtení.

Naproti tomu návrh na změnu, respektive doplnění Listiny vyvolal ostrý spor. Poněvadž návrh této změny schválen nebyl, ptali se mnozí, zda ke změně obou uvedených předpisů může dojít bez změny Listiny, která by tomu předcházela. V podstatě se zopakovala situace jako v roce 2000, kdy prošla novela zákona o ČNB, ale změna Ústavy už nikoli.

Tehdejší ministr spravedlnosti uvedl: „*V teorii je sporné, zda zavedením EZR do českého právního řádu je zapotřebí měnit Listinu, či nikoli. Různé státy jako například Polsko či Slovensko svůj ústavní pořádek neměnily. Vláda vykládá Listinu historicky, a to tak, že v době jejího přijímání neměl zákonodárce na mysli zákaz vydávání nebo předávání v rámci trestního řízení, ale vyhošťování vlastních občanů do ciziny*“⁵³. “A vyhoštění je trvalé, zatímco v případě EZR se může občan, který byl předán například k výkonu trestu do jiného státu EU, poté vrátit zpět na území ČR.

Argumenty proti změně Listiny byly následující:

⁵⁰ KAVĚNA, Martin. Základní právo občana ČR nebýt nucen k opuštění své vlasti, evropský zatýkácí rozkaz a mezinárodní trestní soud. *Evropské a mezinárodní právo*, 2004, roč. XIII., č. 5, s. 42.

⁵¹ KAVĚNA, Martin. Základní právo občana ČR nebýt nucen k opuštění své vlasti, evropský zatýkácí rozkaz a mezinárodní trestní soud. *Evropské a mezinárodní právo*, 2004, roč. XIII., č. 5, s. 42.

⁵² KAVĚNA, Martin. Základní právo občana ČR ... s. 43.

⁵³ VANTUCH, Pavel. Evropský zatýkácí rozkaz. *Právní rádce*, 2004, č. 4, s. 63.

- schválení návrhu na změnu Listiny by znamenalo změnu ústavního zákona
- omezení práva, že občan nemůže být nucen opustit svoji vlast – občan ji může opustit pouze a jen na základě vlastního rozhodnutí
- pokud nebude schválena změna Listiny, jsou zbylé dvě schválené novely (tr. zákona a řádu) protiústavní
- hlavně by novela znamenala zlom v zásadě dvojí trestnosti a samozřejmě i nevydávání vlastních občanů a zajištění jejich procesních práv

Naopak argumenty pro změnu Listiny:

- Ivan Langer oponoval: „*Neschválením EZR v ČR hrozí, že se stane rájem pro zločince z celého světa, kteří sem prchnou a budou se na území naší země skrývat před spravedlností*⁵⁴.“
- ani mezinárodní právo neobsahuje žádnou povinnost, aby státy chránily vlastní občany před trestním stíháním a výkonem trestu v zahraničí
- bylo poukázáno i na ostatní členské země, například na Slovensko, kde platí obdobná situace jako v Litvě – ústavy jejich států absolutně neupravují vydávání vlastních občanů, naopak v Estonsku je zcela opačná situace, tam ústava vydávání dokonce umožňuje výslovně

V realitě nakonec zvítězily argumenty proti změně a PS návrh zamítla, což způsobilo, že se skupina poslanců a senátorů obrátila na ÚS s návrhem na zrušení právě přijatých novel trestního zákona a řádu.

V souvislosti s rozhodnutím ÚS ve výše uvedené věci je třeba zmínit rozhodnutí polského Ústavního tribunálu (dále jen PÚT) ze dne 27. dubna 2005. PÚT rozhodoval ve velmi podobné záležitosti, zda je čl. 607t polského trestního řádu upravující vydání (trestní řád používá pojem vydání a nikoli předání) polského občana na základě EZR do jiného členského státu EU v rozporu s čl. 55 odst. 1 (článek zní: Extradice polského občana je zakázána) polské Ústavy či nikoli. PÚT rozhodl, že v rozporu je (sp. zn. P 1/05).

Řízení ve věci P 1/05 bylo zahájeno na základě EZR vydaného Nizozemím ohledně polské státní občanky. Polský zákonodárce definoval v ustanovení trestního řádu extradici a zároveň stanovil, že se tento pojem nevztahuje na vydávání na základě EZR. To vyvolalo diskusi ohledně odlišnosti extradice a předávání. Gdaňský soud řekl, že pouhé odlišení těchto dvou pojmů nemůže mít takový následek, že by se v případě extradice čl. 55 odst. 1 aplikoval a v případě předávání nikoli. Tuto skutečnost opřel o tvrzení, že „*RR o EZR nesleduje jiný cíl než zjednodušení extradice, takže tím nelze odůvodnit jiný postup výkladu*⁵⁵.“

⁵⁴ VANTUCH, Pavel. Evropský zatýkací rozkaz. *Právní rádce*, 2004, č. 4, s. 64.

⁵⁵ FILIP, Jan. Evropský zatýkací rozkaz a rozhodování ústavních soudů. *Právní zpravodaj*, roč. VI., č. 8, s. 4.

Polský Sejm zastával zcela opačný názor, čl. 55 odst. 1 se aplikuje jen na extradici, protože předání není totožný institut.

PÚT rozhodl, že čl. 607t polského trestního řádu je protiústavní a po 18 měsících od vyhlášení rozhodnutí pozbývá účinnosti. To znamená, že Polsko po dobu 18 měsíců předávalo občany na základě EZR dle protiústavního ustanovení tr. řádu.

PÚT se kromě jiných otázek zabýval i tím, zda předávání není formou extradice, respektive jeho skrytou, ústavou nepřípustnou, formou. PÚT především poukazoval na odlišnosti – EZR není rozhodnutím orgánu moci výkonné, nýbrž soudním rozhodnutím, je to forma jednodušší a rychlejší, nejsou zde překážky jako u extradice (občanství a politické TČ, které vylučují vydání)... Tyto skutečnosti nasvědčují tomu, že jde o dva instituty jak z hlediska označení, tak i obsahu. Problém však je, že tento obsah nebyl definován ústavním, nýbrž pouze obyčejným zákonem, v němž nemůže být definován institut ústavního práva. To je právě kámen úrazu, který vedl PÚT k závěru, že předání dle EZR je jen zvláštní formou, tedy druhem extradice, tudíž to nemá vliv na ústavní zákaz vyjádřený ve čl. 55 odst. 1 polské ústavy.

Porovnání tohoto rozhodnutí se situací u nás. Dle Jana Filipa (profesora PF Masarykovy univerzity v Brně) je „*polské rozhodnutí založeno na opačném sylogismu – protože platí ústava, nemůže bez její změny platit implementovaný závazek, kdežto naše vláda tvrdí – protože platí závazek, nemůže vzniknout rozpor s Listinou a není třeba ji měnit, přičemž ani jedno řešení není uspokojivé*⁵⁶.“

7.2. Přezkum ústavnosti implementovaných právních předpisů obecně

V této problematice mě zaujal článek publikovaný v Trestněprávní revue nazvaný K přezkumu ústavnosti českých aktů implementujících evropské právo nejen ve vztahu k tzv. eurozatykači od Zdeňka Kühna⁵⁷. Obecně platí, že ústavní soudy členských států jsou oprávněny přezkoumávat ústavnost a také rušit domácí předpisy v rozsahu, v němž jim to umožňuje právo EU. Problém nastává tehdy, když například konkrétně v případě EZR RR umožňuje členskému státu předání svého občana, aniž by mu nabízelo jinou možnost. Členský stát v takové situaci postupuje dle RR čili bezvadně. A právě tady se dle autora nabízí otázka, zda předpisy členského státu přijaté v mezích RR o EZR lze přezkoumávat pro jejich rozpor s ústavou daného státu. Odpovědi nejsou jednotné. Například irská ústava

⁵⁶ FILIP, Jan. Evropský zatýkací rozkaz ... s. 7.

⁵⁷ KÜHN, Zdeněk. K přezkumu ústavnosti českých aktů implementujících evropské právo nejen ve vztahu k tzv. eurozatykači. *Trestněprávní revue*, 2005, roč. IV., č. 3, s. 57 – 62.

zakazuje prohlásit takový akt za protiústavní, naopak Rakousko takový akt umožňuje přezkoumávat a dokonce i rušit pro rozpor s rakouskou ústavou.

Autor článku upřednostňuje, aby náš ÚS nepřezkoumával soulad implementačních aktů s českou ústavou. Proč? Aby bylo dosaženo harmonie mezi českým právem a právem EU. Říká, že ÚS by měl vyloučit svoji pravomoc zkoumat soulad tehdy, když mu akt práva EU nedal možnost uvážení (stanovil jen jednu variantu možnosti) nebo pokud podobnou ochranu poskytuje ESD přezkoumávající soulad aktů. Ale v případě, že by naše ústava znala nějaký princip, jež nezná EU, pak by nastoupila povinnost ÚS soulad přezkoumat.

Kühn zastává názor, že pokud je někdo zastáncem opačného výkladu, musí si uvědomit, že pak by tu byla dvojí ochrana práv – jednu by poskytoval ESD dle komunitárního práva a druhou ÚS členského státu dle vlastní ústavy. Sám však uvádí a tím si podle mě trochu odporuje, že úroveň ochrany práv v rámci EU a v rámci právních řádů jednotlivých států EU není totožná. A to by právě mohl být argument, aby ÚS soulad přezkoumával.

S autorem článku jsem za jedno v tom, že pokud jde o lidská práva, je na místě odstranit předpis jim odporující nikoli pouze na národní úrovni, nýbrž na úrovni celé EU. Poněvadž lidská práva jsou fundamentální a náleží všem bez ohledu na stát svého původu. To znamená, že pokud ESD prohlásí implementovaný evropský akt za neplatný, má to za následek jeho neaplikování nejen na úrovni EU, ale i na národní úrovni pro jeho rozpor s právem EU.

Kühn zmiňuje i názor A. Sajó (analyzoval rozhodnutí maďarského ÚS, který roku 2004 přezkoumal domácí implementační zákon pro jeho rozpor s principem právní jistoty): *„domácí pravidla týkající se právní jistoty mohou upřednostňovat určité (domácí) skupiny, které mají zájem na zachování statutu quo, zatímco korespondující právní jistota nabízená právem EU může upřednostňovat jiné úvahy a zájmy i zájmy větších evropských skupin⁵⁸.“*

P. Holländer ve svých esejích zase uvádí: *„Představme si, že by českou ústavu interpretovaly dva české ústavní soudy, na sobě nezávislé a personálně oddělené. Po nějaké době by to vedlo k vytváření dvou velmi různých interpretací zcela identických ústavních ustanovení. Poněvadž proces ústavní interpretace je nutně zčásti subjektivní⁵⁹.“*

Na samotném závěru autor článku vyjmenovává případy, kdy ÚS je povinen přezkoumávat ústavnost domácích implementačních aktů. Mezi vyjmenovanými případy je i

---

⁵⁸ KÜHN, Zdeněk. K přezkumu ústavnosti českých aktů implementujících evropské právo nejen ve vztahu k tzv. eurozatykači. *Trestněprávní revue*, 2005, roč. IV., č. 3, s. 60.

⁵⁹ KÜHN, Zdeněk. K přezkumu ústavnosti českých aktů implementujících evropské právo nejen ve vztahu k tzv. eurozatykači. *Trestněprávní revue*, 2005, roč. IV., č. 3, s. 60.

ten, kdy na evropské úrovni neexistuje odpovídající ekvivalent. To je právě situace EZR, konkrétně tedy čl. 14 odst. 4 Listiny: Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti. Odpovídající ekvivalent tohoto článku na evropské úrovni není, proto ÚS je povinen meritorně posoudit soulad obou novel (tr. zákona i tr. řádu) s naší ústavou.

Po shrnutí zastávám názor, že český ÚS by měl vždy přezkoumávat soulad českých implementačních předpisů s naší ústavou a nikoli, jak zastává Kühn ve svém článku, že ÚS by měl přezkoumávat jen v určitých případech. Myslím si, že český ÚS zná mnohem lépe okolnosti daného problému, případu a lépe do něj vidí než ESD, který má v podstatě informace jen zprostředkovaně. Nesouhlasím, že primární by měl být soulad českého práva s právem EU, tedy harmonie obou systémů. Nejdůležitější by pro nás mělo být naše právo a to, aby český právní řád poskytoval svým občanům práva v co nejširším rozsahu a maximální ochranu.

V čem ale s autorem souhlasím, je již jednou zmíněný rozpor s lidskými právy. V případě, že určitý právní předpis lidským právům odporuje, je třeba jej odstranit na evropské úrovni, nikoli jen na úrovni národní.

Kühn říká, že by tu byla dvojí ochrana práv. Já si myslím, tak ať tu je. V tomto směru souhlasím s názorem A. Sajó, že domácí pravidla upřednostňují v podstatě svoje lidi, své zájmy a evropská spíše zájmy širších skupin lidí. Podle mě domácí soudy pak poskytují ochranu z jiného pohledu, v jiném směru než ESD. Proto není vůbec od věci existence dvojí ochrany. Zde platí názor Kühna, že když dva dělají totéž, není to někdy totéž. Z toho důvodu je na místě jak ochrana ze strany ESD, tak i národních soudů.

7.3. Přezkum ústavnosti implementace evropského zatýkacího rozkazu Ústavním soudem České republiky (Pl. ÚS 66/04)

ÚS byl dne 26. listopadu 2004 doručen návrh skupiny 47 poslanců PS ČR a 21 senátorů Senátu ČR na zrušení ustanovení tr. zákona (§21 odst.2) a tr. řádu (§403 odst. 2, §411 odst. 6 písm. e), §411 odst. 7, §412 odst. 2), kterými byl do našeho právního řádu implementován EZR.

Navrhovatelé argumentovali následovně:

1. Návrh novely Listiny byl PS zamítnut, přesto byly novely tr. zákona a tr. řádu (dále jen novely) PS přijaty, a to i proti vetu prezidenta republiky argumentující jejich protiústavnost (bod 3 nálezu). Prezident republiky, pan Václav Klaus, obě novely vetoval z toho důvodu, že

přechod od vydávání k předávání znamená automatickou aplikaci EZR v ČR, čímž ČR v podstatě rezignuje na vlastní svrchovanost a způsobilost v tomto směru samostatně jednat⁶⁰.

2. Napadená ustanovení obou novel jsou v rozporu s čl. 14 odst. 4 Listiny (Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti). Tento zákaz je jasný a bezpodmínečný, neboť se jedná o základní právo občana, jenž je nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné. Občan jím nemůže nijak disponovat a nemůže jej omezit ani zákon (bod 5 nálezu).

3. Nucení občana k opuštění vlasti je obdobné povahy, jako je vyhoštění cizince, v obou případech se tak děje proti vůli osoby. Pokud Listina zakazuje nutit občana k opuštění své vlasti (nepřímý nátlak), tím spíše zakazuje jeho předání (bod 6 nálezu).

4. Z ústavněprávního hlediska napadenými ustanoveními dochází k narušení státoobčanského vztahu mezi státem a občanem. Navrhovatelé odkázali na nález ÚS (publikovaný pod číslem 207/1994 Sb.): Občan má právo na ochranu ze strany státu (bod 8 nálezu). A zákaz vydávání vlastních občanů do ciziny je dle nich obecným principem, jenž je uznáván státy EU (bod 9 nálezu).

5. Dle navrhovatelů je zejména §412 odst. 2 tr. řádu rovněž v rozporu s čl. 39 Listiny: Jen zákon stanoví, které jednání je TČ a jaký trest ... lze za jeho spáchání uložit. Navrhovatelé tomuto ustanovení vytýkají, že kromě názvu vyjmenované TČ nijak nedefinuje. A dle jejich názoru je možné, aby náš občan byl předán do zahraničí k trestnímu stíhání, aniž by šlo o čin, který by byl trestný dle našeho práva. Je tedy prý nutná znalost všech předpisů zemí EU, přičemž některé TČ, zde uvedené, podle nich nemají obdobu v českém právním řádu (bod 10 nálezu).

6. Navrhovatelé rovněž zdůraznili, že co se týká slučitelnosti napadených ustanovení s ústavním pořádkem ČR, nelze argumentovat tím, že z důvodu přednosti práva EU před naším domácím právem došlo k nepřímé modifikaci ústavního pořádku, konkrétně čl. 14 odst. 4 Listiny. Protože to by bylo možné jen tehdy, pokud by RR bylo přímo aplikovatelné, což není (bod 11 nálezu).

7. Poslanci poukazovali i na historické argumenty. Z historického výkladu vyplývá, že v době přijímání Listiny neměl ústavodárce na mysli zákaz vydávání občanů do ciziny k trestnímu stíhání, ale zákaz vyhošťování vlastních občanů. Z toho je třeba chápat spojení nucen k opuštění své vlasti jako nevratný proces, nikoli jako dočasné předání osoby třetímu státu k trestnímu stíhání.

---

⁶⁰ HÁJEK, Petr. *Prezident vetoval dva zákony* [online]. hrad.cz [cit. 30. října 2010]. Dostupné na <http://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/archiv/1529.shtml>.

8. Důležitý je rovněž poslední argument, že jedním z ústavních požadavků kladených na ČR je dodržování závazků plynoucí pro ni z mezinárodního práva (čl. 1 odst. 2 Ústavy).

PS k meritu věci uvedla, že i kdyby se zrušila napadená ustanovení, nic by to nezměnilo na tom, že dle EZR lze předat českého občana do jiného členského státu EU a naši občané by naopak přišli o výhodnější postavení ve srovnání s osobami, jenž nejsou našimi občany (bod 15 nálezu).

Co se týká zdůvodnění podání návrhu na zrušení příslušných ustanovení - pokud jde o §412 odst. 2 tr. řádu, návrh byl podán proto, že opouští princip oboustranné trestnosti a obsahuje jen názvy skutkových podstat TČ, nikoli jejich výčet (bod 36 nálezu).

Podstatou celého problému je formulace čl. 14 odst. 4 Ústavy, tedy nucen k opuštění své vlasti. Předáním občana do jiného státu EU se naruší důvěra občana v jeho stát spočívající v tom, že ho ochrání před státy jinými, což je mj. i důsledek státní suverenity, která trvá i v EU (bod 37 nálezu).

V návrhu bylo poukázáno i na problémy související s implementací RR o EZR – jeho rozpor s čl. 14 odst. 4 Listiny a porušení základních principů demokratického právního státu (předvídatelnost práva, princip legality a formální publicity práva), k nimž došlo opuštěním oboustranné trestnosti (bod 38 nálezu).

Poslední, na co navrhovatelé poukázali, byla problematika evropského práva, konkrétně nález Pl. ÚS 50/04, v němž ÚS vyslovil, že přednost práva EU není absolutní a členské státy si mohou rezervovat výhradu zjm. v otázkách, kdy je v sázce ohrožení principů demokratického právního státu či oblast ochrany základních práv a svobod (bod 39 nálezu).

ÚS návrh na zrušení ustanovení tr. zákona i řádu zamítl z níže uvedených závěrů:

1. Z čl. 1 odst. 2 Ústavy ve spojení s principem spolupráce v rámci EU plyne ústavní princip, dle kterého mají být všechny domácí předpisy (i ústava) vykládány v souladu s principy evropské spolupráce a integrace. A pokud existuje více interpretací Ústavy, jejíž součástí je Listina, přičemž jen některé z nich vedou k dosažení závazku, jenž převzala ČR v souvislosti s členstvím v ČR, je nutno zvolit takový výklad, který podporuje realizaci tohoto výkladu, nikoli znemožňuje (bod 61 nálezu).

2. Implementací EZR do našeho právního řádu není narušen trvalý vztah mezi občanem a ČR. Občan předaný k trestnímu řízení do jiného členského státu i v době tohoto řízení zůstává pod ochranou českého státu. EZR umožňuje jen časově omezené předání k jeho stíhání ve státě EU pro konkrétně vymezený skutek a po skončení řízení mu nic nebrání, aby se vrátil zpět na území ČR (bod 62 nálezu). Tento výklad, že jde o časově omezené předání...není a nemůže být nucením k opuštění vlasti ve smyslu čl. 14 odst. 4

Listiny (bod 72 nálezu). A občan má rovněž právo bránit se proti opatřením orgánů činných v trestním řízení opravnými prostředky (i ústavní stížností). A pokud by předáním občana mělo dojít k porušení ústavního pořádku, nedošlo by k němu (bod 95 nálezu).

3. Ústavní změna je nutná pouze tam, kde by byla zákonná změna, vyvolaná implementací EZR, v rozporu s domácí ústavou, tedy v situaci, kdy domácí ústava vydání či předání do cizího státu za účelem stíhání vylučuje (bod 78 nálezu).

4. I ESD konstatoval, že členské státy EU mají vzájemnou důvěru ve své systémy trestní justice a každý z nich uznává trestní právo platné v jiném státě EU (bod 86 nálezu).

5. Co se týká §412 odst. 2 tr. řádu, který implementuje čl. 2 RR o EZR a prolomuje zásadu oboustranné trestnosti – ÚS říká, že §412 odst. 2 tr. řádu není v rozporu s čl. 39 Listiny (Jen zákon stanoví, které jednání je TČ...), poněvadž dle něj toto ustanovení není hmotněprávní, ale procesněprávní. Jelikož předání dle EZR ještě není uložením trestu ve smyslu čl. 39 a 40 (Jen soud rozhoduje o vině a trestu za TČ) Listiny (bod 101 nálezu).

A výčet TČ zde uvedený odpovídá jednáním, která jsou trestná i dle našeho práva, i když tomu nemusí přesně odpovídat název TČ, tedy neplatí opak, jak tvrdí navrhovatelé (bod 103 nálezu).

6. ÚS vychází z toho, že předání našeho občana či osoby oprávněně se zdržující na území ČR přichází v úvahu jen tehdy, pokud k předmětnému jednání došlo mimo území ČR, tedy v jiném státě EU. A pokud dojde je spáchání TČ dílem v zahraničí a dílem v ČR, bude připadat stíhání v ČR a vznikne překážka pro předání (bod 110 nálezu).

7. ÚS připouští, že za zcela výjimečných okolností, by mohla být aplikace EZR v rozporu s českým ústavním pořádkem. Hlavně v případě, kdyby distanční delikt byl trestný dle práva dožadujícího státu a nikoli dle českého práva, popřípadě by požíval i ústavní ochrany. V tomto smyslu jsou námitky navrhovatelů opodstatněné. Ale i když mohou být napadená ustanovení tr. řádu aplikována protiústavně, není taková hypotetická a nepravděpodobná situace důvodem pro jejich zrušení (bod 114 a 115 nálezu).

8. Evropský zatýkácí rozkaz v praxi nebo-li vybraná česká i zahraniční soudní rozhodnutí o předávání

V rámci praktického zaměření na EZR bych ráda ještě zmínila dle mého názoru důležitá soudní rozhodnutí. Tedy něco málo z judikatury jak českých soudů, tak i ESD. Již nezmiňuji pro nás nejdůležitější rozhodnutí, a to nálezy pléna ÚS 66/04, rozsudek PÚT 1/05 a rozsudek ESD ve věci Maria Pupino a Advocaten voor de Wereld, kterými jsem se již podrobně zabývala výše.

Nejprve rozhodnutí českých soudů upravující předávání:

1. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.12. 2006 (sp. zn. 2 To 94/2006) – Jde-li o předání vyžádané osoby pro TČ, u kterých soud nezjišťuje, zda jde o TČ dle práva ČR (§412 odst. 1 a 2 tr. řádu), není soud oprávněn zkoumat ani otázku promlčení takového TČ na území ČR.
2. Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 20.8. 2008 (sp. zn. 1 Nt 19/2008) – Soud v rámci řízení o předání není oprávněn přezkoumávat správnost rozhodnutí jiného členského státu, zkoumá pouze splnění podmínek pro rozhodnutí o předání vyžádané osoby.
3. Usnesení Ústavního soudu ze dne 14.2. 2008 (sp. zn. II. ÚS 779/07). Pokud členský stát, jemuž byla osoba předána, hodlá tuto osobu stíhat i pro jiné TČ, musí ČR jako stát předávající požádat o souhlas s rozšířením předání na další TČ. Státní zástupce provede v nezbytné míře předběžné šetření, v rámci něhož nebude obvykle osoba, již se žádost týká, vyslýchána. Výslech osoby není zásadně obligatorní součástí řízení před soudem a prováděn proto nemusí být ani v případě řízení o souhlas dle §418 odst. 1 tr. Řádu.

Rozhodnutí ESD ohledně předávání:

1. Rozsudek ESD ze dne 12.8. 2008 (sp. zn. C-296/08 PPU) ve věci Ignacio Pedro Santesteban Goicoechea – 1) Článek 31 RR o EZR musí být vykládán tak, že se vztahuje pouze na situace, ve kterých je použitelný režim EZR, což není případ, kdy se žádost o vydání týká činů spáchaných před datem uvedeným členským státem v prohlášení učiněném dle č. 32 tohoto RR.

2) Čl. 32 RR o EZR musí být vykládán tak, že nebrání tomu, aby vykonávající členský stát použil Úmluvu o vydávání mezi členskými státy EU vypracovanou aktem Rady ze dne 27. září 1996 a podepsanou téhož dne všemi členskými státy, i když se tato úmluva v tomto členském státě stala použitelnou až po 1. lednu 2004.

... účelem uvedení data 1. leden 2004 je v zásadě vytýčit hranici mezi oblastí působnosti režimu vydávání upraveného úmluvami a oblastí působnosti režimu EZR stanoveného RR, ... (bod 73 rozsudku)

2. Rozsudek ESD ze dne 17.7. 2008 (sp. zn. C-66/08) ve věci Szymon Kozłowski – Čl. 4 bod 6 RR o EZR má být vykládán v tom smyslu, že:

- vyžádaná osoba má „pobyt“ ve vykonávajícím členském státě, pokud si tam zřídila své skutečné bydliště a „zdržuje se“ tam, pokud si v důsledku stálé přítomnosti v tomto státě po určitou dobu vytvořila k tomuto státu vazby, které jsou srovnatelné s vazbami vzniklými v důsledku bydliště;

- pro určení, zda mezi vyžádanou osobou a vykonávajícím členským státem existují takové vazby, přísluší vykonávajícímu justičnímu orgánu provést celkové posouzení různých objektivních faktorů, které charakterizují situaci této osoby, mezi něž patří zjm. délka, povaha a podmínky její přítomnosti v tomto státě, jakož i rodinné a ekonomické vazby, které tato osoba ve vykonávajícím členském státě má.

3. Rozsudek ESD ze dne 19.11. 2009 (sp. zn. C-314/08) ve věci Krzysztof Filipiak proti Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu - Národní soudce má povinnost neaplikovat rozpornou právní normu bez ohledu na nabytí účinnosti rozhodnutí Ústavního soudu.

8.1. Příklady aplikace evropského zatýkacího rozkazu v praxi

V rámci této kapitoly bych chtěla poukázat na četnou aplikaci EZR v ČR. Z důvodu velkého množství případů a omezeného rozsahu této práce uvádím pouze některé případy, kdy došlo k použití EZR v ČR. Nejprve zmiňuji první případy použití EZR na našem území a poté se především zaměřuji na ty z poslední doby, aby bylo vidět, že EZR je stále živé téma, které je neustále aplikováno.

K prvnímu předání pachatele na základě EZR do zahraničí, tedy do jiného členského státu EU, a zároveň i celkově k první aplikaci EZR v ČR, došlo dne 4. února 2005. Jednalo se o Ukrajince, který byl podezřelý ze spáchání vraždy své manželky, kterou měl ubodat v příhraničním městě Straubingu. Čeští policisté jej předali ke stíhání svým německým kolegům. Vzhledem k tomu, že EZR byl do našeho právního řádu zaveden v listopadu 2004 novelou tr. řádu, lze říci, že praktická aplikace na sebe nenechala dlouho čekat.⁶¹

---

⁶¹ ČTK. Eurozatykač dopadl v ČR prvního cizince [online]. iDnes.cz, 4. února 2005[cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/eurozatykac-dopadl-v-cr-prvniho-cizince-f05-/krimi.asp?c=A050204_150244_krimi_miz.

Za zmínku stojí případ Rostislava Roztočila, na kterého Středočeský krajský soud vydal v polovině června 2007 EZR. V únoru 2008 byl odsouzen za zorganizování vraždy egyptského studenta z roku 1975 k 13 letům vězení. Soud byl nucen vydat EZR, poněvadž Roztočil žije přes 30 let v Německu a na výzvu, aby se dostavil k nástupu k výkonu trestu nereagoval a do vězení nenastoupil.⁶² V březnu 2009 Německo odmítlo vydat Roztočila do ČR. Nejnovější zprávy o této kauze pocházejí z 12. listopadu 2010, na internetových stránkách novinky.cz a idnes.cz bylo zveřejněno, že Roztočil zůstává vrahem a že soud zamítl nový proces, tudíž jeho poslední možností je Štrasburk. Bývalá ministryně spravedlnosti D. Kovářová navrhovala zrušení rozsudků a požadovala vrácení případu k novému projednání, to však uvedeného data bylo soudem zamítnuto. Roztočil tedy zůstává odsouzen za vraždu, ale Německo jej stále odmítá předat, argumentuje nedůvěrou a pochybnostmi ohledně spravedlnosti českých rozsudků⁶³.

Dalším zajímavým případem, kdy ČR zatím marně usiluje o předání, je případ podnikatele Romana Vaškúje. Byl pravomocně odsouzen k 7,5 letům vězení za daňový únik ve výši půl miliardy a je zapleten do kauzy Čunek (pokusil se uplatit jeho sekretářku). Byl zatčen v červnu 2010 ve Vídni. EZR byl na něj vydán v srpnu 2009 a na útěku byl již od července téhož roku⁶⁴.

Velmi stručně bych chtěla uvést další případy EZR v ČR. Například v únoru 2010 byl dopaden muž slovenské národnosti za krádež v Pardubicích a následným šetřením se zjistilo, že na něj byl vydán EZR. Obdobným případem, kdy byl náhodně odhalen pachatel, na něhož byl vydán v zahraničí EZR, je případ opět z února 2010. Při kontrole ubytovacího zařízení byl náhodně cizineckou policií odhalen muž slovenské národnosti, na něhož byl vydán EZR, poněvadž se vyhýbal nástupu k výkonu trestu za TČ krádeže v roce 2003. Mohu ještě zmínit téměř totožný případ, kdy byl opět při kontrole ubytovacího zařízení odhalen tentokrát polský občan, na něhož byl vydán v Polsku EZR pro TČ

HLUŠTÍK, David. *Na základě eurozatykače poprvé předali vraha do zahraničí* [online]. Novinky.cz, 4. února 2005 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <<http://www.novinky.cz/krimi/49237-na-zaklade-eurozatykace-poprve-predali-vraha-do-zahranici.html>>.

⁶² VACULÍK, Radim. *Soud vydal eurozatykač na Roztočila* [online]. Novinky.cz, 25. června 2008 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <<http://www.novinky.cz/krimi/143339-soud-vydal-eurozatykac-na-roztočila.html>>.

⁶³ BARTOSZ, Jakub. *Roztočil zůstává vrahem. Soud zamítl nový proces, zbývá Štrasburk* [online]. iDnes.cz, 12. listopadu 2010 [cit. 16. listopadu 2010]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/roztocil-zustava-vrahem-soud-zamitl-novy-proces-zbyva-strasburk-p9h-/krimi.asp?c=A101112_120502_krimi_jba>.

⁶⁴ MEIXNER, Jiří. *Uprchlého Vaškúje zadržela policie ve Vídni, tvář si chtěl změnit plastikou* [online]. iDnes.cz, 3. června 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/uprchleho-vaskuje-zadrzela-policie-ve-vidni-tvar-si-chtel-zmenit-plastikou-1bm-/krimi.asp?c=A100603_142628_krimi_cen>.

podvodu a za ublížení na zdraví. Poslední případ, který uvedu je z červnu 2010. Na Moravě byla se svými komplici zadržena žena ze Slovenska, která stála v čele organizované skupiny osob hovořící slovenským jazykem. Během šetření se ukázalo, že jde o ženu, na niž byl na Slovensku vydán EZR a slovenský zatykač pro trestnou činnost majetkovou a násilnou⁶⁵. Tak bych mohla pokračovat a vyjmenovávat další a další podobné či odlišné případy. Chtěla jsem jen ukázat, že EZR je stále živý a neustále aplikovaný institut jak v ČR, tak i v ostatních státech EU.

---

⁶⁵ Policie ČR. *Týmu koučovala hledaná žena* [online]. policie.cz, 10. června 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/archiv-tiskovych-zprav-2010-tymu-koucovala-hledana-zena.aspx>.

9. Úvahy de lege lata a de lege ferenda

EZR je, jak již bylo několikrát řečeno, právně upraven v RR o EZR a v českém tr. řádu. Právní úpravě, obsažené v RR a hlavně kritice zvolené formy, tedy formy RR, jsem se dle mého názoru věnovala dostatečně a vše podstatné už bylo řečeno. Nyní je na místě zaměřit se na hodnocení a případnou kritiku české právní úpravy v tr. řádu.

Nejprve systematické zařazení právní úpravy EZR. EZR patří do právního styku s cizinou, kterému je ve stávajícím tr. řádu vyhrazena samostatná dvacátá pátá hlava. Ze systematického hlediska je dvacátá pátá hlava rozdělena na následující oddíly (pro účely této práce stačí uvést pouze první tři oddíly): obecná ustanovení, vydávání a zvláštní ustanovení pro předávání osob mezi členskými státy EU na základě EZR. Myslím si, že umístění EZR je v tr. řádu logické a systematické; první je úprava trestního řízení a ke konci, před přechodnými a závěrečnými ustanoveními, je část věnovaná některým úkonům souvisejícím s trestním řízením, kde je zařazen právě i EZR. Kritikou by mohlo být, proč místo samostatné hlavy v tr. řádu neexistuje raději samostatný zákon, upravující právní styk s cizinou. Tr. řád by obsahoval čistě jen právní úpravu tr. řízení a vydávání, předávání a právní úkony s nimi spojené by byly upraveny zvlášť, mimo tr. řád. Tato idea by pravděpodobně neuspěla s poukazem na to, že za prvé jde o úkony související s tr. řízením; a za druhé by to bylo zbytečné, proč mít v podstatě dvě právní úpravy, když tato problematika může být upravena pouze v jednom zákoně.

Co se ještě týká systematiky, v tr. řádu je nejdříve upraveno předávání z jiného členského státu do ČR a poté předávání z ČR do jiného členského státu. Ať už však jde o první nebo druhý případ, justiční orgány obou zemí spolu komunikují přímo a veškerý kontakt je založen pouze na justiční úrovni. To znamená, že o EZR rozhoduje jen soud, justiční orgán a konkrétně, v případě předávání z ČR, se EZR doručí konkrétnímu krajskému státnímu zastupitelství, nevystupuje zde MS ani jiný ústřední státní orgán a celé řízení je tím pádem rychlejší. K rychlému řízení přispívá i aplikace zásady uznávání soudních rozhodnutí. Rychlost řízení patří nesporně ke kladům právní úpravy a rozhodně k ní nemám žádné výtky.

Dalším důležitým bodem jsou lhůty pro předávání. Lhůty převzal tr. řád z RR o EZR. Obecně je u předávání kladen důraz na rychlost řízení. Cílem je dosáhnout předání hledané osoby v co nejkratší lhůtě. Soud má rozhodnout o EZR ve lhůtě do 60 dnů od zadržení osoby s tím, že tato lhůta může být prodloužena o dalších 30 dnů. Maximální doba pro vydání rozhodnutí je tedy 90 dnů a v případě zkráceného předávacího řízení 40

dnů. De lege lata jsou lhůty, i když se klade důraz na rychlost řízení, přiměřené a dle mého názoru dostačující.

Tr. řád obsahuje povinnost předat vyžádanou osobu, ale z této povinnosti existují určité výjimky. Například ustanovení §409 odst. 3 tr. řádu vyjmenovává případy, kdy státní zástupce ukončí předběžné šetření. V této souvislosti podle mě existuje jeden poměrně velký nedostatek. RR o EZR vychází obecně z koncepce, že hledaná osoba se nachází na území státu EU a je schopna účastnit se řízení o předání. V praxi se ale může stát, že tato osoba bude trpět určitými zdravotními problémy či dokonce i nevyhlášenou nemocí nebo obdobnými problémy, které budou bránit předání⁶⁶. Na tyto situace by měl pamatovat i český tr. řád, stejně jako pamatuje a stanoví postup v těch situacích, kdy například dojde k úmrtí osoby nebo jde o osobu požívající výhod a státní zástupce proto ukončí předběžné šetření (§409 odst. 3 tr. řádu).

S povinností předat osobu souvisí zásada, že stát vydává vlastní státní příslušníky. Tady je třeba odpůrce této zásady upozornit na úpravu v tr. řádu, která v podstatě říká, ano, český občan bude předán do jiného členského státu, ale soud předání podmíní (viz §411 odst. 7 tr. řádu). A podmínkami jsou: předaná osoba bude vrácena například k výkonu trestu odnětí svobody do ČR, pokud jí takový druh trestu bude uložen a pokud po vynesení rozsudku ve vyžadujícím státě nevysloví souhlas s tím, aby byl trest v tomto státě vykonán. Navíc je tento postup podmíněn ještě tím, že vyžadující stát poskytl ČR záruku, že jí tuto osobu předá k výkonu trestu. Poněvadž, pokud by tak vyžadující stát neučinil, soud by předání osoby zamítl. Zastávám názor, že jde o výbornou, jakoby ochranu českých státních příslušníků. I když ČR svého státního příslušníka předá, tak stejně bude v převážné většině trest vykonán u nás, ledaže by vyžádaná osoba souhlasila s výkonem trestu ve vyžadujícím státě.

Další ustanovení tr. řádu, které hodnotím velmi kladně a nemám k němu žádnou kritiku, je §411 odst. 8. Ustanovení je důkazem, že i při předávání je kladen důraz na spravedlivý proces. Pokud je předávána do vyžadujícího státu osoba, například k výkonu trestu odnětí svobody, který byl uložen rozhodnutím vynesným v její nepřítomnosti, aniž tato osoba byla řádně informována o dnu a místu jednání, soud podmíní předání tím, že vyžadující stát poskytne této osobě možnost požádat o obnovu řízení a umožní jí přítomnost u soudního jednání.

Poslední, co bych chtěla zmínit, je podle mě nejasná dikce právní úpravy v tr. řádu. Jedná se o ustanovení §416 odst. 3 tr. řádu, hovořící o překážce, která brání, aby osoba byla

---

⁶⁶ NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkácí rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). Trestněprávní revue, 2003, roč. II., č. 4, s. 105-106.

předána ve stanovené lhůtě. Konkrétně mám na mysli dikci: okolnosti ve vyžadujícím a předávajícím státě neovlivnitelné. Tr. řád tuto dikci přebírá z RR o EZR (z čl. 23), ale ani samotné RR o EZR neříká, co se pojmem neovlivnitelné okolnosti alespoň demonstrativně myslí nebo co lze pod tento pojem subsumovat. Zde je třeba poukázat, že v témže ustanovení tr. řádu, avšak v odst. 4, se mluví o humanitárních důvodech. Ale v tomto případě již tr. řád obsahuje, co se tímto pojmem demonstrativně myslí (zejména ohrožení života vyžádané osoby). Proto nevidím důvod, proč by tak tr. řád nemohl učinit i u pojmu neovlivnitelné.

Co se týká hodnocení a případné kritiky právní úpravy v tr. řádu, by to bylo asi vše. Nyní bych chtěla uvést pár úvah *de lege ferenda*. V této souvislosti jsem objevila zdařilý článek, publikovaný v Trestněprávní revue od Jaroslavy Novotné (toho času státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Praze). Článek je z roku 2003, tedy z doby před vstupem naší republiky do EU a logicky i z doby před implementací a aplikováním EZR na našem území. Přesto v něm autorka zachycuje zajímavé úvahy a názory, které v našem tr. řádu nejsou upraveny ani několik let po vstupu do EU a po implementaci RR o EZR. Především jsou to tyto úvahy:⁶⁷

1. V ustanovení §28 odst. 2 tr. řádu, upravující osobu tlumočnicka a hlavně úřední překlady stanovených písemností obviněnému, je například uvedeno usnesení o zahájení trestního stíhání, obžaloba, rozsudek, trestní příkaz atd., ale není zde uvedeno usnesení soudu o předání osoby na základě EZR. Souhlasím s autorkou článku, že toto usnesení by mělo být zařazeno mezi povinné úřední překlady do ustanovení §28 odst. 2 tr. řádu.
2. Další věcí, kterou by bylo vhodné upravit, je již výše zmíněný případ, kdy například vyžádaná osoba trpí nevyléčitelnou nemocí, apod. Český tr. řád by měl pamatovat i na tyto situace a měl by rovněž stanovit postup.
3. Nabízí se otázka (probraná již výše), proč nevydat samostatný zákon, upravující celkově právní styk s cizinou nebo spoluprací justičních orgánů.

Tady je třeba zmínit i názor soudce pléna ÚS, Stanislava Balíka, vyjádřený v nálezu ÚS (Pl. ÚS 66/04), zda by nemohla být v každém státě zřízena pro případy předávání alespoň jedna specializovaná cizinecká věznice. To je otázka; důležité by bylo, zda by taková věznice měla vůbec význam, uplatnění, zda by to bylo efektivní, ekonomicky únosné apod. Roli by hrála i statistika, konkrétně, ke kolika případům předání v jednotlivých státech EU během jednoho roku dojde.

---

⁶⁷ NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy *de lege ferenda*). Trestněprávní revue, 2003, roč. II., č. 4, s. 105, 106 a 109.

10. Závěr

Na závěr bych chtěla shrnout stěžejní otázky a problémy, kterými jsem se v celé práci zabývala.

Nejprve forma RR o EZR. Je (po přijetí LS – byla) forma RR vhodná, nebo by byla žádoucí raději forma mezinárodní smlouvy (úmluvy)?

Jak již bylo řečeno, důvody byly dva – EU nebyla úspěšná v úsilí upravit dosavadní úpravu vydávání ve formě úmluv; a prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti vyžadoval konkrétní účinky. Ve srovnání s mezinárodní smlouvou jde o akt, založený na rozhodnutí orgánu EU (Rady EU) a ne na dohodě. Má styčné plochy se směrnicí, ale na rozdíl od ní nemá přímý účinek, proto bývá někdy označováno jako jednostranný akt sui generis. Pokud jde o vztah RR a mezinárodních smluv se stejným předmětem, RR na ně působí, avšak nepřimo. Což znamená, že samotné přijetí RR nestačí, ale jednotlivé členské státy musí (musely) přijmout ještě jednotné právní předpisy (prováděcí předpisy). Nejdůležitější otázkou je demokratická legitimita RR. Obecně jsou (nebo spíše před přijetím LS byla) RR přijímána Radou EU a to jednomyslně. V celé proceduře jejich přijímání hraje (hrála) Rada EU hlavní roli, samozřejmě je zapojen i EP, ale jeho role je (byla) minimální a je omezena jen na konzultaci a samotného rozhodování se neúčastní, z toho důvodu lze říci, že demokratická legitimita je (byla) nedostatečná.

Po shrnutí dostáváme výsledek, že forma RR nebyla ideální, především z důvodu nutnosti přijmout prováděcí opatření a nedostatečné demokratické legitimacy, což osobně považuji za stěžejní. Pokud by někdo argumentoval, že u mezinárodních úmluv byla problémem ratifikace národních parlamentů, k níž mnohdy vůbec ani nedošlo, tak protiargumentem by byla ta skutečnost, že u RR jsou třeba prováděcí opatření, k jejichž přijetí rovněž nemusí dojít. „*Konečný důsledek neimplementování RR je proto v podstatě stejný jako neratifikování úmluvy, příslušná právní úprava se neuplatní*“⁶⁸.

Dále jde o otázku, zda je správné, aby ÚS přezkoumával ústavnost českých aktů implementujících evropské právo, respektive jejich soulad. V této problematice jsem poukazovala na článek od Zdeňka Kühna, K přezkumu ústavnosti českých aktů implementujících evropské právo nejen ve vztahu k tzv. eurozatykači, publikovaný v Trestněprávní revue. Kühn je obecně zastáncem toho, aby ÚS nepřezkoumával soulad. Důvodem dle něj je dosažení harmonie mezi českým právem a právem EU. Obecně je proti,

---

⁶⁸ POLÁK, Přemysl. *Úprava mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v rámci Evropské unie s přihlédnutím k ochraně jejich finančních zájmů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 185-186.

ale stanovuje situace, ve kterých je ÚS oprávněn soulad zkoumat, mimo ně však nikoli. Argumentuje zbytečně dvojí ochranou práv, jednou ze strany ESD dle komunitárního práva a druhou ze strany ÚS členského státu, dle vlastní ústavy a práva. Já jsem zastáncem opozice, ať tu je i dvojí ochrana práv, raději dvojí než žádná. Jsem toho názoru, že je na místě, aby ÚS přezkoumával soulad vždy a nikoli jen například v taxativně stanovených případech. S autorem článku však souhlasím, pokud jde o rozpor s lidskými právy. V případě, že určitý právní předpis odporuje lidským právům, je třeba jej odstranit na evropské úrovni, nikoli jen na úrovni národní. Na podporu mé argumentace bych chtěla uvést názor A. Sajó (již jednou zmíněný v kapitole Přezkum ústavnosti): „*domácí pravidla týkající se právní jistoty mohou upřednostňovat určité (domácí) skupiny, které mají zájem na zachování statutu quo, zatímco korespondující právní jistota nabízená právem EU může upřednostňovat jiné úvahy a zájmy i zájmy větších evropských skupin*“⁶⁹.“ Z tohoto názoru v podstatě plyne, že domácí soudy členských států poskytují ochranu z jiného pohledu než ESD, proto si myslím, že není od věci dvojí ochrana.

I když případ EZR spadá mezi případy, kdy dle Kühna je na místě pravomoc ÚS, přesto jsem považovala za vhodné problematiku přezkumu ústavnosti ze strany ÚS zmínit. U EZR je dána pravomoc ÚS, protože podle Kühna na úrovni EU neexistuje ekvivalent, odpovídající čl. 14 odst. 4 Listiny: Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti. Z toho důvodu byl náš ÚS povinen meritorně posoudit soulad novel tr. zákona a řádu s českou ústavou.

Takže naposledy, ať je u nás i dvojí ochrana práv, protože, jak říká sám Kühn, když dva dělají totéž, není to totéž.

V souvislosti s ÚS jsem se zabývala u nás zlomovým soudním rozhodnutím, a to nálezem ÚS o EZR (spis. zn. Pl. ÚS 66/04). Skupina poslanců a senátorů navrhovala zrušení novely tr. zákona a řádu, kterou byl do našeho právního řádu implementován EZR. Argumentovali kromě jiného protiústavností, rozporem s čl. 14 odst. 4 Listiny – Občan nesmí být nucen k opuštění své vlasti. ÚS návrh zamítl. Osobně se s jeho rozhodnutím ztotožňuji. Předání na základě EZR vůbec nesouvisí s tím, co je v předmětném čl. 14 uvedeno. Když se vychází především z výkladu tohoto článku a historických souvislostí minulého režimu, tak tento článek má občany chránit hlavně před násilným svévolným nucením k opuštění své vlasti, k němuž docházelo v nedávné minulosti. S předáním to nemá nic společného a hlavně v době tvorby Listiny to ani nic společného z časového hlediska nemohlo mít. Souhlasím

---

⁶⁹ KÜHN, Zdeněk. K přezkumu ústavnosti českých aktů implementujících evropské právo nejen ve vztahu k tzv. eurozatykači. *Trestněprávní revue*, 2005, roč. IV., č. 3, s. 60.

proto s argumentací ÚS - Implementací EZR do našeho právního řádu není narušen trvalý vztah mezi občanem a ČR. Občan, předaný k trestnímu řízení do jiného členského státu, i v době tohoto řízení zůstává pod ochranou českého státu. EZR umožňuje jen časově omezené předání k jeho stíhání ve státě EU pro konkrétně vymezený skutek a po skončení řízení mu nic nebrání, aby se vrátil zpět na území ČR (bod 62 nálezu). Tento výklad, že jde o časově omezené předání...není a nemůže být nucením k opuštění vlasti ve smyslu čl. 14 odst. 4 Listiny (bod 72 nálezu).

Za stěžejní rovněž považuji shrnutí rozdílů mezi extradicí a předáváním. I když patřím mezi odpůrce formy RR a upřednostňovala bych raději formu mezinárodní úmluvy, EZR považuji za stěžejní pokrok v případě mezinárodní justiční spolupráce. EZR je založen oproti extradici na následujících zásadách: vzájemné uznávání soudních rozhodnutí, ustoupení od zásad: oboustranné trestnosti, nevydávání vlastních státních příslušníků cizímu státu a výhrady politického cíle spáchání TČ, možnost ustoupení od aplikace zásady speciality na základě prohlášení předávané osoby. Rozdíl je také v odstranění administrativní fáze, o EZR rozhoduje přímo soud, zatímco o vydání rozhoduje MS a je zde kromě fáze administrativní i fáze justiční. U EZR justiční orgány členských států spolu komunikují přímo a jsou stanoveny lhůty pro předání. Předávání na základě EZR omezuje či až potlačuje základní zásady, na nichž je extradice vybudována. Nejstěžejnější změnou a hlavně přínosem EZR je zavedení zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí, povinnost předat i vlastní státní příslušníky a ve stanovených případech upuštění od zásady oboustranné trestnosti. Především došlo EZR k urychlení a zjednodušení celé procedury.

Jsem zastáncem předávání a myslím si, že byla na čase modifikace dosavadního systému vydávání. Jak jsem již ale uvedla, nesouhlasím se zvolenou formou RR.

Po shrnutí lze říci, že EZR znamená obrovský pokrok v systému mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Dle mého názoru největší změnu, kterou přináší, je zásada vzájemného uznávání soudních rozhodnutí a vzájemná důvěra. Přínosem je již několikrát zmíněné urychlení a zjednodušení celého systému předávání. To bylo třeba hlavně z toho důvodu, že v rámci EU došlo k zavedení volného pohybu osob, zboží, služeb, kapitálu a k odstranění celních a obdobných překážek mezi členskými státy EU, tím pádem se rovněž množila přeshraniční kriminalita, kterou bylo nutné v nejlepším případě zastavit, či alespoň omezit. Jak už to ale bývá se vším, tak i EZR má kromě svých pozitivních stránek i negativa. Za to největší považuji již rozebíranou formu rámcového rozhodnutí. Avšak kromě formy jsem zastáncem existence EZR a pokládám jej za velmi radikální a potřebný institut v systému mezinárodní justiční spolupráce.

11. Seznam použitých zdrojů

Monografie:

- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009. 1216 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné, Obecná část, Zvláštní část*. 1. vydání dle nové právní úpravy účinné od 1.1.2010. Praha: Leges. 895 s.
- KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání. Praha: Linde, 2005. 1019 s.
- KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkací rozkaz. In Aktuální otázky europeizace trestního práva. *Karolinum*, 2002, č. 2, s. 91-112.
- MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. 1166 s.
- PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. vydání. Praha: Linde, 2007. 511 s.
- PIKNA, Bohumil. *Výběr dokumentů ke studiu evropského práva s úvodním výkladem-oblasti justice a vnitřních věcí*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2003. 252 s.
- POLÁK, Přemysl. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Lexis Nexis, 2007. 94 s.
- POLÁK, Přemysl. *Úprava mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v rámci Evropské unie s přihlédnutím k ochraně jejích finančních zájmů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 203 s.
- POLÁK, Přemysl, HÝBLOVÁ, Helena. *Přehled judikatury k mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2009. 100 s.
- ŠČERBA, Filip. *Výběrová bibliografie článků z trestního práva 1997 – 2005*. 1. vydání. Praha: Linde, 2006. 239 s.
- ŠTURMA, Pavel, NOVÁKOVÁ, Jana, BÍLKOVÁ Veronika. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003. 362 s.

Odborné časopisy:

- DLOUHÝ, Michal. Evropský zatýkací rozkaz. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. XLVII., č. 3, s. 59.
- FILIP, Jan. Evropský zatýkací rozkaz a rozhodování ústavních soudů. *Právní zpravodaj*, roč. VI., č. 8, s. 1, 3-7.
- FILIP, Jan. Evropský zatýkací rozkaz před ústavními soudy. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2005, roč. XIII., č. 2, s. 155.
- KAVĚNA, Martin. Základní právo občana ČR nebýt nucen k opuštění své vlasti, evropský zatýkací rozkaz a mezinárodní trestní soud. *Evropské a mezinárodní právo*, 2004, roč. XIII., č. 5, s. 42-44.
- KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkací rozkaz. In Aktuální otázky europeizace trestního práva. *Karolinum*, 2002, č. 2, s. 83, 91-112.
- KÜHN, Zdeněk. K přezkumu ústavnosti českých aktů implementujících evropské právo nejen ve vztahu k tzv. eurozatykači. *Trestněprávní revue*, 2005, roč. IV., č. 3, s. 57 – 62.
- NOVOTNÁ, Jaroslava. Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). *Trestněprávní revue*, 2003, roč. II., č. 4, s. 101-109.
- PIKNA, Bohumil. Moderní nástroje evropského práva v oblasti policejní a justiční spolupráce. Evropský zatýkací rozkaz. *Trestní právo*, 2004, č. 9, s. 3-12.
- TOMÁŠEK, Michal. Porušuje evropský zatykač lidská práva? *Právní rádce*, 2004, č. 6, s. 67-68.
- VANTUCH, Pavel. Evropský zatýkací rozkaz. *Právní rádce*, 2004, č. 4, s. 61-64.
- ZEMÁNEK, Jiří. Eurokonformní výklad rámcové rozhodnutí – povinnost nebo nepřípustný soudcovský aktivismus? *Jurisprudence*, 2005, č. 8, s. 37-40.

Právní předpisy:

- Evropská úmluva o vydávání, sdělení FMZV č. 549/1992 Sb., ze dne 13.12. 1957
- Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. Úř. věst. C 83, 30.3. 2010
- Instrukce Ministerstva spravedlnosti České republiky, č.j. 66/2004-MO-J/98, ze dne 30.12. 2004 o postupu soudů ve styku s členskými státy Evropské unie ve věcech trestních

- Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13.6.2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy. Úř. věst. L 190, 18. července 2002
- Smlouva o Evropské unii ve znění před nabytím účinnosti Lisabonské smlouvy
- zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Judikáty:

- náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 8.3. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 50/04
- náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 3.5.2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04
- Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 16.6. 2005, Maria Pupino, C-105/03,
- Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 3.5. 2007, Advocaten voor de Wereld VZW v. Leden van de Ministerraad, C-303/05
- Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 17.7. 2008, Szymon Kozłowski, C-66/08
- Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 12.8. 2008, Ignacio Pedro Santesteban Goicoecea, C-296/08 PPU
- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.10. 1996, sp. zn. 2 Tzn 163/96
- rozsudek polského Ústavního tribunálu ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. P 1/05
- usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 20.8. 2008, sp. zn. 1 Nt 19/2008
- usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 14.2. 2008, sp. zn. II. ÚS 779/07
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.12. 2006, sp. zn. 2 To 94/2006

Internetové stránky:

- BARTOSZ, Jakub. *Slovenský násilník odsouzený na 20 let se protloukal po českém venkově* [online]. iDnes.cz, 22. července 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/slovensky-nasilnik-odsouzeny-na-20-let-se-protloukal-po-ceskem-venkove-1z5-/krimi.asp?c=A100722_115921_krimi_jba>.
- BARTOSZ, Jakub. *Roztočil zůstává vrahem. Soud zamítl nový proces, zbývá Štrasburk* [online]. iDnes.cz, 12. listopadu 2010 [cit. 16. listopadu 2010]. Dostupné

- na http://zpravy.idnes.cz/roztocil-zustava-vrahem-soud-zamitl-novy-proces-zbyva-strasburk-p9h-/krimi.asp?c=A101112_120502_krimi_jba.
- BRYCHTOVÁ, K. *Evropské trestní právo* [online]. jurisprudence.cz, 16. prosince 2005 [cit. 20. září 2010]. Dostupné na <http://www.jurisprudence.cz/index.php?t=clanek&id=1083&seznamtyp=&rocnik=&cislo>.
  - ČTK. *Eurozatykač dopadl v ČR prvního cizince* [online]. iDnes.cz, 4. února 2005 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/eurozatykac-dopadl-v-cr-prvniho-cizince-f05-/krimi.asp?c=A050204_150244_krimi_miz.
  - FRÁNEK, Tomáš, MACKOVÁ, Martina. *Ústavní soud rozhodl: Eurozatykač platí* [online]. aktualně.cz, 3. května 2006 [cit. 30. října 2010]. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/domaci/kauzy/clanek.phtml?id=144321>.
  - HÁJEK, Petr. *Prezident vetoval dva zákony* [online]. hrad.cz [cit. 30. října 2010]. Dostupné na <http://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/archiv/1529.shtml>
  - HLUŠTÍK, David. *Na základě eurozatykače poprvé předali vraha do zahraničí* [online]. Novinky.cz, 4. února 2005 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.novinky.cz/krimi/49237-na-zaklade-eurozatykace-poprve-predali-vraha-do-zahranici.html>.
  - KLOUČKOVÁ, Světlana. *Evropský zatykáci rozkaz* [online]. EurActiv.cz, 7. července 2004 [cit. 17. října 2010]. Dostupné na <http://www.euractiv.cz/evropske-pravo/analyza/evropsk-zatkac-rozkaz>.
  - KLOUČKOVÁ, Světlana. *Evropský zatykáci rozkaz* [online]. Europeum.cz [cit. 15. září 2010]. Dostupné na http://www.europeum.org/doc/materialy/podklad_zatykac_klouckova.pdf.
  - KORMOŠOVÁ, Iva. *Policie ČR – Služba cizinecké policie. Před trestem utekl do ČR* [online]. policie.cz, 3. února 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/pred-trestem-utekl-do-cr.aspx>.
  - LIBIGER, Milan. *Do Česka nechci, brání se uprchlý a odsouzený podnikatel Vaškůj* [online]. iDnes.cz, 21. července 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/do-ceska-nechci-brani-se-uprchly-a-odsouzeny-podnikatel-vaskuj-pb6-/krimi.asp?c=A100721_100921_zlin-zpravy_toi.
  - LOHROVÁ, Pavla. *Policie ČR – Služba cizinecké policie. Evropský zatykáci rozkaz* [online]. policie.cz, 26. července 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/evropsky-zatykaci-rozkaz-33075.aspx>.

- MEIXNER, Jiří. *Uprchlého Vaškůje zadržela policie ve Vídni, tvář si chtěl změnit plastikou* [online]. iDnes.cz, 3. června 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na http://zpravy.idnes.cz/uprchleho-vaskuje-zadrzela-policie-ve-vidni-tvar-si-chtel-zmenit-plastikou-1bm-/krimi.asp?c=A100603_142628_krimi_cen.
- MIKEŠOVÁ, Markéta. *Policie ČR – KŘP Pardubického kraje: Na cizince byl vydán evropský zatykáci rozkaz* [online]. policie.cz, 8. února 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21403304&docType=ART>.
- Nejvyšší státní zastupitelství České republiky. *Eurojust* [online]. portal.justice.cz [cit. 15. září 2010]. Dostupné na <http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=2704&d=18993>.
- Policie ČR – Služba cizinecké policie. *Doma lump, tady dřič* [online]. policie.cz, 25. října 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/doma-lump-tady-dric.aspx>.
- Policie ČR – Služba cizinecké policie. *Evropský zatykač* [online]. policie.cz, 10. února 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/2-evropsky-zatykac.aspx>.
- Policie ČR. *Národní centrála SIRENE* [online]. policie.cz [cit. 20. září 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/narodni-centrala-sirene.aspx>.
- Policie ČR. *Schengenský informační systém* [online]. policie.cz [cit. 20. září 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/schengensky-informacni-system.aspx>.
- Policie ČR. *Týmu koučovala hledaná žena* [online]. policie.cz, 10. června 2010 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.policie.cz/clanek/archiv-tiskovych-zprav-2010-tymu-koucovala-hledana-zena.aspx>.
- POMAHAČ, Richard. *Advocaten voor de wereld* [online]. mvcr.cz, 11/2008 [cit. 25. října 2010]. Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/kazuistika-advocaten-voor-de-wereld.aspx>.
- Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 16.6. 2005, *Maria Pupino*, C-105/03 [online]. jurisprudence.cz [cit. 25. října 2010]. Dostupné na <http://www.jurisprudence.cz/clanek.html?id=1085&seznamtyp=1&rocnik=2005&cislo=8>.
- Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 17.7. 2008, *Szymon Kozłowski*, C-66/08 [online]. Eur-lex.cz [cit. 12. listopadu 2010]. Dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62008J0066:CS:HTML>.

- VACULÍK, Radim. *Soud vydal eurozatykač na Roztočila* [online]. Novinky.cz, 25. června 2008 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <<http://www.novinky.cz/krimi/143339-soud-vydal-eurozatykac-na-roztocila.html>>.
- VACULÍK, Radim. *Roztočil je stále na svobodě, i přes vydaný eurozatykač* [online]. Novinky.cz, 3. září 2008 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <<http://www.novinky.cz/krimi/148735-roztocil-je-stale-na-svobode-i-pres-vydany-eurozatykac.html>>.
- VACULÍK, Radim. *Německo odmítlo vydat odsouzeného Roztočila do ČR* [online]. Novinky.cz, 25. března 2009 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/164811-nemecko-odmitlo-vydat-odsouzeneho-roztocila-do-cr.html>>.
- VALEŠ, František. *Vydávání cizinců k trestnímu řízení (extradice) a lidská práva* [online]. helcom.cz, 2007 [cit. 17. prosince 2010]. Dostupné na <<http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2008030404>>.
- ŽATKULIAK, Alois. *Soud poslal berdychovce Půtu a Šuleje do vazby* [online]. IHNed.cz, 15. května 2008 [cit. 13. listopadu 2010]. Dostupné na <<http://domaci.ihned.cz/c1-24764530-soud-poslal-berdychovce-putu-a-suleje-do-vazby>>.

12. Abstrakt

Evropský zatýkací rozkaz byl stanoven Rámcovým rozhodnutím Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy. Rámcové rozhodnutí nahradilo mezi členskými státy EU dosavadní systém vydávání předáváním, které je mnohem rychlejší a méně formální. Rovněž spočívá na odlišných zásadách než extradice, respektive potlačuje extradiční zásady. Hlavní změny, které přinesl jsou: zavedení zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech, povinnost předat i vlastní státní příslušníky a ve stanovených případech upuštění od zásady oboustranné trestnosti.

Nevýhodou formy rámcového rozhodnutí je, že nejde o přímo aplikovatelný právní předpis EU. Členský stát jej tedy musí transponovat do svého vnitrostátního právního řádu. V České republice byl evropský zatýkací rozkaz implementován do právního řádu novelou trestního zákona a trestního řádu.

Evropský zatýkací rozkaz znamenal velký pokrok v systému mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech hlavně tím, že urychlil a zjednodušil celou proceduru předávání. Kromě pozitiv přinesl členským státům i určité problémy, se kterými se musely potýkat a především je vyřešit.

V České republice byl stěžejním problémem návrh skupiny poslanců a senátorů, že novely trestního zákona a řádu, kterými byl do našeho právního řádu implementován evropský zatýkací rozkaz, jsou protiústavní. Respektive jsou v rozporu s ústavním zákonem – Listinou základních práv a svobod, konkrétně s čl. 14 odst. 4 – Občan nesmí být nucen k opuštění své vlasti. Navrhovatelé argumentovali, že jde o stěžejní institut, který zasahuje do základního práva, a poněvadž byl u nás návrh na změnu Listiny zamítnut, jsou implementace a obě novely protiústavní. U tak stěžejního zásahu do základního práva je podle nich nejprve nutná změna Listiny. Poukazovali na jiné státy EU, kde také nejprve došlo ke změně Listiny. Ústavní soud ale nakonec ve svém nálezu návrh zamítl.

Dalším problémem může být forma rámcového rozhodnutí a s tím spojená otázka, zda by nebyla forma mezinárodní úmluvy lepší. Rámcová rozhodnutí byla jednomyslně přijímána orgánem EU, evidentně zde byla nedostatečná demokratická legitimita, neboť o nich v podstatě rozhodoval pouze jediný orgán. Poté skutečnost, že nejde o právní akty přímo aplikovatelné v jednotlivých státech. Tudíž kromě přijetí rámcového rozhodnutí musely ještě jednotlivé členské státy přijmout prováděcí opatření, aby došlo k jeho implementaci do jejich právních řádů. A k implementaci dojít ani nemuselo; či mohlo, ale s časovým zpožděním.

Zmínit bych se mohla ještě o tom, zda jsou ústavní soudy členských států oprávněny přezkoumávat soulad implementovaných právních předpisů s jejich ústavami. Myslím si, že tato otázka mohla v členských státech rovněž vyvolávat jisté problémy. Ty se však vyskytují ve všem a nikoli jen v problematice evropského zatýkacího rozkazu, proto považují tento institut za zlomový a domnívám se, že taková modifikace dosavadního systému mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech již byla třeba.

Abstract

The European arrest warrant has been defined in the Framework Decision of the Council of 13 June 2002 on the European arrest warrant and surrender procedures between Member States. The framework decision replaced between EU Member States the current system of issuing transfer, which is much faster and less formal. It is also based on different principles than extradition. The main changes introduced are: the introduction of the principle of mutual recognition of judicial decisions in criminal matters, the obligation to hand over its own nationals and where applicable, abandoning the principle of double criminality.

The disadvantage of the framework decision is that it is not directly applicable in EU legislation. A Member State has therefore to be transposed into national law. The Czech Republic has implemented the European arrest warrant into the following law; The amendment to the Criminal Code and Criminal Procedure.

The European arrest warrant meant a great progress in the system of the international judicial cooperation in criminal matters, mainly by accelerating and simplifying the whole procedure of transmission.

The group of deputies and senators in the Czech Rep. faced the following issue, the fact that the amendment to the Criminal Law and Procedure which was incorporated into our legal system implemented by the European arrest warrant is either unconstitutional or is in conflict with constitutional law - Charter of Rights and Freedoms; particularly Article 14, paragraph 4 - a citizen may be forced to leave his homeland. The petitioners argued that this is a core institute, which interferes with the fundamental law, and because it was in our proposal to amend the rejected character, as a result the implementation and the amendment are both unconstitutional. Their argument is that to make it work at the core of intervention in the basic law it is now essential to change the Charter. They pointed to at

other EU countries that had first of all changed the Charter. However, the Constitutional Court has eventually decided to reject the proposal.

Another problem may be a form of the Framework Decision and the associated question of whether it would be a better form of international conventions. The Framework decision was unanimously taken by the institution, obviously there was insufficient democratic legitimacy, because of them, in essence, only the single authority. Then the fact that no acts directly applicable in each country. Thus, in addition to adopting the framework decision have yet individual Member States to adopt implementing measures to improve its implementation into national law that may or may not happen but if it does it will be with some time delay.

It might also be worth mentioning the question of whether the constitutional courts of the Member States are empowered to review compliance with the laws implemented by their constitutions. Surely, this question would raise a few eyebrows in some of the Member states.

Despite all the above problems, which affected everything and not just the European arrest warrant, are considered by the Institute as crucial and I think that such a modification of the existing system of international judicial cooperation in criminal matters has been required.

13. Seznam klíčových slov - Keyword list

Seznam klíčových slov	Keyword list
Belgická atentátní klauzule	Belgian assassination clause
eliminační a enumerační metoda	elimination and enumeration method
Eurojust	Eurojust
eurokonformní výklad	euroharmonious interpretation
Evropský soudní dvůr	The European Court of Justice
Evropská soudní síť	European Judicial Network
evropský zatýkací rozkaz	European arrest warrant
extradice a klasická extradice	extradition and traditional extradition
extradiční právo formální, materiální	formal extradition law and material
extradiční trestné činy	extradition crimes
generální advokát	general advocate
generální tajemník Rady Evropy	General Secretary of the Council of Europe
implementace	implementation
Interpol	Interpol
jurisdikce	jurisdiction
Lisabonská smlouva	Lisbon Treaty
mezinárodní justiční spolupráce	international judicial cooperation
mezinárodní zatýkací rozkaz	International arrest warrant
nepřímý účinek rámcových rozhodnutí	indirect effect of the Framework Decision
oboustranná trestnost	Dual criminality
polský Ústavní tribunál	Polish Constitutional Tribunal
princip personalita a teritoriality	principle of personality and territoriality
prostor svobody, bezpečnosti a práva	space of freedom, security and justice
Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu	Framework Decision on the European Arrest Warrant
ratifikace	ratification
reciprocita	reciprocity
Schengenský informační systém	The Schengen Information System
specialita	specialty
vzájemné uznávání soudních rozhodnutí	mutual recognition of judicial decisions

